אידישע פרויען קומט אלע צו דער **פראטעסט פארזאמלונג היינט** (דינסטאג) 8.30 אין אוונט אין **גרויסן תלמוד תורה זאל**

לאזט הערן אייערע שטימען ! רעטעט די תלמוד תורה ! מוטער פאראיין און ליידיס אקז. פון ת"ת.

דאס אידישע ווארט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

וועטער: וואלקנדיק, מילד

זון אויפגאנג [illegible] זון אונטערגאנג [illegible]

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע, עטאבלירט [illegible]

דערשיינט יעדן טאג

Vol. 21, No. 59. Winnipeg, Tues. Mar. 24, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

דינסטאג ו' ניסן, תרצ"א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAR 30 1931 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

פארהאנדלונגען צווישן אגענטור און רעגירונג וועלן באנייט ווערן אפר. 14

צוועלף מיט א האלבן מיליאן דאלאר אנטוויקלונגס פלאן וועט דאן דיסקוטירט ווערן, זאגט חיים ווייצמאן

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ירושלים, מארט 24 (איטא). — די נייע פארהאנדלונגען צווישן דער אידישער אגענטור און דער בריטישער רעגירונג וועלן זיך אנפאנגען אפריל 14טן, ווען דער פארגעשלאגענער פלאן אויסצוגעבן צוועלף מיט א האלבן מיליאן דאלאר פאר דער אנטוויקלונג פונ'ם לאנד וועט אויפגענומען ווערן פאר דיסקוסיע, — האט דר. ווייצמאן דא דערקלערט אין א רעדע פאר דעם אידישן נאציאנאלן ראט.

דער ציוניסטישער פירער האט דערקלערט, אז די פראגע פון א פארלאמענט פאר ארץ־ישראל איז נאך ניט דיסקוטירט געווארן, און אז עס איז ניט ריכטיק די פארשפרייטע באהויפטונג, אז די פארטרעטער פונ'ם ציוניסטישן צד זאלן האבן איינגעשטימט צו דעם דאזיקן פראיעקט פארגעשלאגן אין ווייסן פאפיר.

אמעריקאנער מיידלאך קאנען ניט ברייננגען חתנים פון פוילן

ווארשע, מארט 24 (איטא). — אמעריקאנער מיידלאך וואס קומען קיין פוילן חתונה צו האבן פאר פוילישע יונגעלייט האבן זייער קליינע געלעגנהייטן צו קריגן וויזעס פאר זייערע מענער, — האט אין אינטערוויו מיט דער "איטא" דא דערקלערט מר. הארל, אמעריקאנער קאנסול אין ווארשע.

מר. הארל האט דערקלערט, אז לויט די אינסטרוקציעס וואס ער האט פון וואשינגטאן ווערט דערלויבט פאר אמעריקאנער חתנים צו ברייננגען אהיים אויסלענדישע מיידלאך מיט וועלכע זיי האבן חתונה געהאט אין אויסלאנד, אבער אויסלענדישע מענער קאנען ניט קריגן קיין וויזעס, סיידן זייערע אמעריקאנער פרויען דערוויזן אז זיי האבן א באנק־קאנטא וואס איז גרויס גענוג צו פארזיכערן, אז זייערע אויסלענדישע מענער זאלן ניט פאלן צו לאסט אויף דער באפעלקערונג.

פוילישער פרעזידענט גיט צו אז אידישע לאגע אין פוילן איז איצט שווער

(ספעציעל פאר "דאס אידישע ווארט")

ווארשע, מארט 24 (איטא). — אז די עקאנאמישע לאגע פונ'ם פוילישן אידנטום איז באמת שלעכט, איז דא צוגעגעבן געווארן פונ'ם פרעזידענט, פראפ. איגנאץ מאסציצקי, אין אן אינטערוויו מיט א ספעציעלן פארטרעטער פון דער "איטא".

דער פרעזידענט האט דערביי שטארק געלויבט די הילף ארבעטן פון "דזשאינט" אין פוילן.

מיט ארייענטאלישע צערעמאניעס ווערט געשלאסן אייביקער פרידן צווישן קאלאניסטן פון מוצא און אראבישן דארף וואס האט זיי אטאקירט

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

ירושלים, מארט 24 (איטא). — באגלייט מיט פארברייטע ארייענטאלישע פייערונגען, איז אייביקער פרידן נעכטן געשלאסן געווארן צווישן די אידישע קאלאניסטן פון מוצא און זייערע אראבישע שכנים פונ'ם דארף קאלאניא.

פון קאלאניא זיינען עס אין אווגוסט 1929, געקומען די פאגראמשטשיקעס וואס האבן חרוב געמאכט די קאלאניע מוצא, וועלכע איז די נעענטסטע אידישע קאלאניע צו ירושלים. מוצא איז איצט ווידערגעבויט געווארן מיט דער הילף פונ'ם דרינגנדיקן פאנד.

דער שייך סולטאן אבוגאש און אברהם שאפירא, איינער פון די אידישע פיאנערן פון פתח־תקוה, זיינען נאמינירט געווארן פון דער אידישער אגענטור אנצופירן די פרידנס פארהאנדלונגען צווישן ביידע צדדים, און זיי איז געלונגען צו דערפירן זיי ביז א דערפאלגרייכן סוף. זיי זיינען ארויסגעהאלפן געווארן פון טשארלס פאסמאן, אן אמעריקאנער איד, וועלכער פארוואלטעט דא מיט דעם אמעריקאנער עמערדזשענסי פאנד.

דער פרידן איז געשלאסן געווארן אויף דעם ארייענטאלן שטייגער, מיט געשאכטענע שאף, אויף אפצוואשן בלוט נקמה. צווישן די עדות וואס האבן אונטערגעשריבן דעם אפמאך איז געווען קאל. קיש.

באלד נאכדעם ווי דער אפמאך איז געשלאסן געווארן, האט דר. ווייצמאן באזוכט מוצא.

שאפירא איז עס געווען דער מאן וואס האט געשלאסן דעם בארימטן פרידן צווישן פתח־תקוה און דעם אראבישן דארף דזשודייא אין 1921, ווי א רעזולטאט פון יענעם פרידן איז פתח תקוה מער קיין איין מאל ניט באפאלן געווארן און איז פארבליבן רואיק אפילו בעת די ראיאטן אין 1929.

דרייפאכער מארד צוליב מיינונג פארשיידנהייטן איבער קאמוניזם

פארט פרענסיס, אנט., מארט 24. — מרס. ניק סטרייקא, 38 יאר אלט און אירע צוויי טעכטער — אלגא, 19 יאר אלט און עלען, 8 יאר אלט זיינען דערמארדעט געווארן אין זייער היים 14 מייל צפון פון פיינוואוד, אנט. און אירער א זון פיטער איז פארוואונדעט געווארן און ער ליגט אין שפיטאל אין "רייני ריווער".

דער מערדער, לויט ער האט זיך אליין מודה געווען פאר דער פאליציי, איז אנטאנזי אוסקיסקי, אן אוקראינער, א קרוב צו מרס. סטרייקא.

לויט דער געשיכטע וואס אוסקיסקי האט דערציילט דורך אן איבערזעצער צו דעם קראון אטארני ג. ל. קרום, האט ער געוואוינט צוזאמען מיט דער סטרייקא פאמיליע אין ארבאר וויטאיע, ארום פיינוואוד.

זונטאג אינדערפרי, נאך פרישטיק, האבן זיי פארפירט א דיסקוסיע וועגן קאמוניזם, און ער האט קריטיקירט די קאנאדער געזעצן. מרס. סטרייקא, האט ער דערציילט, האט אים געזאגט אז ער זאל נ י ט מ א כ ן אזעלכע באמערקונגען ווייל די באמערקונגען וועלן אים פארפירן אין "טראבל". אוסקיסקי, האט אויסגעדריקט זיין מיינונג, אז קאמוניזם איז א גוטע זאך פאר ארבעטער. ביי דעם פונקט האט זיך אריינגעמישט מרס. סטרייקאס עלטערע טאכטער, אלגא, און זיי האבן ביידע אויסגעלאכט זיין מיינונג וועגן קאמוניזם.

אויפגערעגט פון זייער אפלאכן האט ער אנגעפאנגען צו באשולדיקן ביידע פרויען, אז דורך זיי האט ער פארלארן זיין "דזשאב" און אין דעם מאמענט, האט ער דערציילט, האט ער א כאפ געטאן א גרויסן קיך־מעסער פון טיש און ער האט עס אריינגעשטאכן צו מרס. סטרייקא אין ברוסט, און זי איז באלד אומגעפאלן, און ווען אלגא האט זיך געלאזט לויפן איר העלפן, האט ער זי אויך געשטאכן. דערזעענדיק די קליינע עלען איז ער אויך צו איר צוגעלאפן און ער האט זי שטערבלאך פארוואונדעט מיטן זעלבן מעסער. דאס קינד האט נאך צייט געהאט צו דערקריכן צו איר שטארבנדער מוטער און זי איז געפאלן ארום איר.

אוסקיסקי האט ווייטער דערציילט, אז איצט איז ער געווען זיכער, אז אלע דריי קרבנות זיינען שוין טויט, האט ער פארלאזט דאס הויז, מיטנעמענדיק מיט זיך א 22 קאליבער ביקס און ווען ער האט אויפן וועג באגעגנט מרס. סטרייקא'ס זון, פיטער, האט ער אויף אים אויסגעשאסן און ער האט אים פארוואונדעט.

קומענדיק קיין פיינוואוד, האט ער ווייטער דערציילט, האט ער אוועקגעגעבן זיין ביקס צו דעם אגענט פון דער אייזנבאן סטאנציע און ער האט אים דערציילט וואס ער האט אפגעטאן. א טעלעפאן רוף האט געבראכט די פראווינציעלע פאליציי פון "רייני ריווער", צו דעם פלאץ פון דער טראגעדיע, און אוסקיסקי איז באלד ארעסטירט געווארן און ער איז אפגעפירט געווארן קיין פארט פרענסיס און ער איז איינגעשפארט געווארן אין דעם דיסטריקט דזשייל.

דער מעסער, מיט וועלכן אוסקינסקי האט דערציילט אז ער איז באגאנגען דעם שוידערלאכן פארברעכן, געפינט זיך איצט ביים קראון אטארני.

פאלשע טשעקס פון פראווינציעלער רעגירונג צירקולירט אין שטאט

די היגע פאליציי האט ארויסגעלאזן א ווארנונג צו אלע געשעפטסלייט אין שטאט, אז דא ווערן איצט צירקולירט פאלשע טשעקס פון דער פראווינציעלער רעגירונג.

ווי עס זעט אויס, האבן די שווינדלער אפגעדרוקט א צאל אזעלכע טשעקס און זיי בייטן זיי אויס אין פארשיידענע פלעצער. די פאליציי האט צוויי אזעלכע טשעקס אין אירע הענט. איינער, פאר פופציק דאלאר, איז אויסגעביטן געווארן אין א גאזאלין סטאנציע, און דער צווייטער, פאר הונדערט דאלאר, איז אויסגעביטן געווארן אין א סטאר, וואו די שווינדלער האבן געקויפט אויף א קלייענער סומע סחורה און דאס איבעריקע האבן זיי געקראגן אין מזומן.

די טשעקס, וואס זאלן כלומר'שט זיין פון "פראווינס אף מאניטאבא, דעפארטמענט אף פאבליק ווארקס", זעען אין אלע הינזיכטן אויס ווי די עכטע. זיי זיינען אויסגעמאכט אויף דער באנק אף מאנטרעאל און זיינען אונטערגעשריבן מיטן געפעלשטן אונטערשריפט פון פ. ה. הארדסטאן, "פיימעסטער אקאונטענט".

אנטדעקונג פון פלאטינום רודערט אויף אלבערטער שטעטל

עדמאנטאן, אלטא., מארט 24.— גרויס אויפרעגונג הערשט אין אבער, 40 מייל וועסט פון עדסאן, וואו ווי עס ווערט באריכטעט, עס זיינען אנטדעקט געווארן רייכע דעפאזיטס פון פלאטינום, א מעטאל טייערער פון גאלד.

אומאפיציעל ווערט אפגעשאצט, אז די רודע איז דא ווערט $1,100 צום טאן, אבער דר. אלאן, פון אלבערטער אוניווערסיטעט, דעפארטמענט פון געאלאגיע, וועלכער האט געפונען שפורן פון פלאטינום אין דעם געגנט, צווייפלט אבער, אויב דער אינהאלט קאן דא זיין אזא רייכער.

אין שטעטל באמערקן זיך שוין די שפורן פון א געיעג. מאנטאג פארטאג זיינען שוין ארום 100 מענשן ארויסגעלאפן צום פעלד, פינף מייל פון שטעטל, צו פארכאפן "קליימס".

מיט א קורצער צייט צוריק האט אלבערטא געדרודערט זיך איבער א פלאטינום און גאלד אנטדעקונג אין דרום־מערב פון דער פראווינץ, און הונדערטער מענשן האבן זיך א לאז געטאן אהין. עס האט זיך אבער ארויסגעלאזן מיט אן אנטוישונג, — די "קליימס" האבן זיך ארויסגעוויזן צו זיין ווערטלאז.

360 חלוצים אפגעפארן פון פוילן קיין ארץ־ישראל

(ספעציעל פאר "דאס אידישע ווארט")

ווארשע, מארט 24 (איטא). — 360 חלוצים האבן נעכטן פארלאזן ווארשע אויפ'ן וועג קיין ארץ־ישראל. דאס איז געווען די גרעסטע פארטיע חלוצים פאר דער לעצטער צייט.

ברידער באגעגענען זיך נאך 47 יאר

סטראטפארד, מארט 24. — צוויי ברידער, טאמאס א. דזשאנס און אלבערט דזשאנס, וועלכע האבן זיך צעשיידט אין וויניפעג אין יאר 1883, האבן זיך צום ערשטן מאל פאר די 47 יאר באגעגנט דא לעצטן שבת.

אלבערט איז דאן אוועק ווייטער וועסט, און טאמאס איז אוועק צו באזעצן זיך אין סטראטפארד. זיי האבן זיך איצט באגעגנט, ווען אלבערט איז געקומען קיין לאנדאן, אנט., צו באזוכן זיינע א טאכטער.

גרינדונגס פארזאמלונג פון אינדעפענדענט ארבעטער רינג היינטיקן פרייטאג

מיטן באזוך פון ב. שערמאן פון שיקאגא, האט זיך אין וויניפעג געשאפן אן איניציאטיוו גרופע מיטן צוועק צו גרינדן א בראנטש פון אינדעפענדענט ארבעטער רינג וואס איז א וויכטיקע ארבעטער ארגאניזאציע. ארבעטער וועלכע נויטיקן זיך אין פארזיכערונג, קראנקן און קאנסאמפשאן בענעפיט זיינען איינגעלאדן אין דעם ארדן. יעדער ארבעטער קען זיך פארזיכערן אויף דער סומע פון 150 דאלאר ביז פיר טויזנט דאלאר טויטן בענעפיט און פון 7 ביז 15 דאלאר א וואך קראנקן און קאנסאמפשאן בענעפיט. די איינצאלונגען זיינען זייער קליינע. פאראינטערעסירטע זיינען איינגעלאדן צו דער גרינדונגס פארזאמלונג פרייטאג, דעם 27טן מארט, 8.30 אוונט אין פרץ אינסטיטוט.

באוואוסטער חזן דא אין שטאט

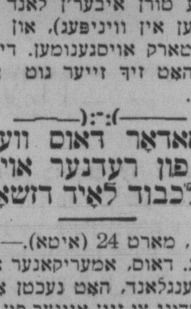

דער באוואוסטער חזן ראזענבלום איז איצט דא אין שטאט און וועט דאווענען דעם קומענדיקן פסח אין אשכנזי שול.

חזן ראזענבלום, אן אמעריקאנער תושב פאר איבער 31 יאר, האט שוין געדאווענט אין אלע גרעסערע אידישע קהלות אין די שטאטן און האט געמאכט א צאל דערפאלגרייכע טורן איבער'ן לאנד (ער איז אויך געווען אין וויניפעג), און האט אומעטום שטארק אויסגענומען. די אידישע פרעסע האט זיך זייער גוט אפגערופן וועגן אים.

אמבאסאדאר דאוס וועט זיין איינער פון רעדנער אויף באנקעט לכבוד לאיד דזשארדזש

לאנדאן, מארט 24 (איטא). — גענעראל טשארלז ג. דאוס, אמעריקאנער אמבאסאדאר אין ענגלאנד, האט נעכטן אנגענומען די איינלאדונג צו זיין איינער פון די הויפט רעדנער אויף דעם באנקעט, וואס די אידישע אגענטור וועט געבן לכבוד לאיד דזשארדזש דעם 11טן אפריל.

ווי באוואוסט וועט אויף דעם דאזיקן באנקעט אפיציעל אנאנסירט ווערן דער פלאן צו גרינדן אין פאלעסטינע א קאלאניע אויף לאיד דזשארדזשעס נאמען.

צווישן די אנדערע רעדנער אויף דעם באנקעט וועלן זיין מרס. פיליפ נאודען, די פרוי פון עקסטשעקער, דר. חיים ווייצמאן, וועלכער וועט זיין פארזיצער, און מעגלאך אויך לארד רעדינג.

אנטוויקלען א נייעם סערום וואס טויטעט קאנסער צעלן

ניו־יארק, מארט 24. — קאנסער צעלן, אנטוויקלט קינסטלאך אין גלעזערנע כלים, ווערן מאמענטאל געטויט פון א נייעם סערום אנטוויקלט אין דער קאנסער פארשונג לאבאראטאריע, אין לאנדאנער שפיטאל, ענגלאנד.

אנדערש פון אנדערע קאנסער מיטלען, איז דער דאזיקער סערום אומשעדלאך פאר אלע לעבעדיקע געוועבן, אויסער קאנסער.

די דאזיקע ידיעה ווערט פארעפנטלאכט איצט אין דער אפריל אויסגאבע פונ'ם אמעריקאנער קאנסער זשורנאל, פון דר. טאמאס לאמסדען, דירעקטאר פון דער לאנדאנער לאבאראטאריע.

דער סערום קומט פון חיות, אנגעשטעקט מיט קאנסער. מען האט שוין דעם סערום אויסגעפרובירט אויף מייז, איינקע פון וועלכע זיינען אויסגעהיילט געווארן פון קאנסער און אנדערע וואס זיינען געווארן ווידערשטאנד־פעאיק קעגן דער אנשיקעניש.

דר. לאמסדען ווארנט, אז די עקספערימענטן געמאכט ביז איצט גיבן בלויז "נוצלאכע אבסערוואציעס". איינע פון די שוואכקייטן פונ'ם סערום איז, וואס מען מוז אים איינשפריצן דירעקט אינ'ם קאנסער געוועב, ווייל אנדערש גיט ער ניט די נויטיקע רעזולטאטן. אבער מען קלייבט זיך שוין צו עקספערימענטירן מיט אים אויף מענשן, און דאן וועט מען זעען די רעזולטאטן.

רעגירונג געבעטן אריינמישן זיך אין טאראנטער דרעסמאכער סטרייק

אטאווא, מארט 24. — פיטער הינען, ליבעראלער דעפוטאט פון קענארא, אנט., און געוועזענער ארבעטס מיניסטער, האט געבעטן די רעגירונג זי זאל זיך אריינמישן אין דעם דרעסמאכער סטרייק אין טאראנטא און זעען פירן צו אן אויסגלייך. ער האט געזאגט, אז אין דעם סטרייק זיינען פארוויקלט 800 מיידלאך, וועלכע פאדערן דאס רעכט פון קאלעקטיווע פארהאנדלונגען.

פרעמיער בענעט האט צוגעזאגט צו געבן אן ענטפער אויף דער אנפראגע שפעטער אינ'ם טאג אדער אויף מארגן.

מיט דעם ענין האט איצט צו טאן ו. א. גארדאן, אימיגראציע מיניסטער, וועלכער האט דעם אויפזיכט אויף'ן ארבעטס דעפארטמענט אין דער אפוועזנהייט פון סען. ראבערטסאן, ארבעטס מיניסטער.

סיטי קאונסיל הייסט גוט הכנסה שטייער, קאפ שטייער, אווטאמאביל שטייער און אויף טייערע מאלצייטן

הייסט אויך גוט פלאן פון צייטווייליקער הלואה

נאך א שטורעמדיקער זיצונג פון דריי שעה צייט, האט דער סיטי קאונסיל נעכטן אנגענומען א רייע פלענער ווי אזוי צו דעקן די לויפנדיקע דעפיציטן. פאר אלע אנגעצייכנטע פלענער מוז די שטאט פריער קריגן די דערלויבעניש פון דער לעגיסלאטור דורכצופירן זיי אין לעבן :

די פלענער שליסן איין :

א הכנסה שטייער, ענלאך צו דעם זעלבן שטייער פון דער פראווינציעלער רעגירונג

א קאפ־שטייער אויף אלע בירגער פון געהעריקן עלטער, וואס צאלן ניט קיין שטאטיקע שטייערן.

א שטייער אויף אווטאמאבילן.

א צען־פראצענט שטייער אויף אלע מאלצייטן אין רעסטאראנען, וואס קאסטן איבער א דאלאר. די הכנסה פון דעם דאזיקן שטייער זאל באצייכנט ווערן ספעציעל פאר שפיטאלן.

א דערלויבעניש פונ'ם פראווינציעלן הויז וועט פארלאנגט ווערן צו באשטייערן פייער און לעבנס פארזיכערונג געזעלשאפטן אין שטאט.

עס איז אויך אנגענומען געווארן דער פארשלאג פון אלד. בארי גוט צו מאכן די ענגילטיקע דעפיציטן דורך הלוואות אין באנק, אנשטאט צו העכערן די מיל רייטס. דער פלאן זאל אבער גוטגעהייסן ווערן בלויז פאר 1931, און זאל ניט זיין גילטיק פאר די צוקונפטיקע בודזשעטן.

א פארזוך איז ווידער געמאכט געווארן אויף דער זיצונג דורכצופירן א פינף פראצענט שטייער אויף וואסער און באלייכטונג בילס, אבער דער פארשלאג איז דורכגעפאלן.

דער פארשלאג פון קאפ־שטייער, וועלכער איז שוין פריער דורכגעפאלן, איז איצט פארגעשלאגן און אנגענומען געווארן ביים סאמע שלוס פון דער זיצונג. ווי אלד. גרעי דערקלערט אונז, וועלן די ארבעטער אלדערמען אים באקעמפן אין דער לעגיסלאטור.

אייראפע באמרואיקט פון עסטרייך־דייטשן עקאנאמישן אפמאך

לאנדאן, מארט 24.— דער באריכט וועגן א טאריפן אפמאך וואס איז געשלאסן געווארן צווישן עסטרייך און דייטשלאנד האט דא געמאכט א שטארקן רושם, כאטש עס האט דא ארויסגערופן ווייניקער אויפרעגונג ווי אין פאריז, פראג און בודאפעסט, וואו מען האט מורא, אז די עקאנאמישע פאראייניקונג קאן פירן ווייטער צו א פאליטישער פאראייניקונג צווישן ביידע מלוכות.

באאמטע דא ווארטן אבער רואיק אויף ווייטערדיקע איינצלהייטן פונ'ם אפמאך, וועלכע עס זיינען פארלאנגט געווארן פונ'ם אויסלענדישן מיניסטעריום.

הינטער דער אויסערלאכער רואיקייט, גלויבט מען אבער, באהאלט זיך אן אומרואיקייט. מען האט מורא, אז דער עסטרייך־דייטשער צאל אפמאך וועט ווידער שאפן אן אויפגערעגטע שטימונג אין אייראפע, וועט שטערן די אנטוואפענונגס פארהאנדלונגען און בריאנס פלאן פון אייראפעאישער עקאנאמישער אייניקייט.

פאריז, מארט 24.— דער עסטרייך־דייטשער עקאנאמישער אפמאך האט דא געשאפן אן אומרואיקע שטימונג. מען פילט דא, אז דאס קאן זיין דער ערשטער שריט צו דער פאליטישער פאראייניקונג פון ביידע מלוכות.

געזעלשאפטלאכער קאלענדאר

דינסטאג, מארט 24

ריכטער האמילטאן ביי מוטער פאראיין פון א. ר. פ. ט. שול "קינדער פארברעכער", 8.30 אוו., אין פרייהייט טעמפל.

אלגעמ. פארזאמ. און נאמינאציעס ביי פראפאיסקער מענער פאראיין, 8.30 אוו., אין פרץ זאל.

פארזאמ. פון מוטער פאראיין פון ת"ת 8.30 אוו., אין ת"ת. — בילעטן רעכענונג

פראטעסט פארזאמלונג פאררופן פון מוטער פאראיין און ליידיס אקז. פון ת"ת קעגן פארקויף פון ת"ת 8.30 אוו. אין ת"ת

מיטוואך, מארט 25

מאס־מיטינג פון שטאט־קאמ., 8.30 אוו., אין גרויסן ת"ת זאל. הרב ר' חיים־צבי הערסאן, הויפט רעדנער.

פרייטאג, מארט 27

פייערונג פון פאריזער קאמ., 8.30 אוו. אין פר. טעמפל—איד. ארב. קולט. צענטער

גרינדונג פארזאמ. פון אינדעפ. ארב. רינג, 8.30 אוו., ביי הנוער העובד.

אפהאנדלונג איבער ש. לעווינס "גנוזאגג פון דורות", 8.30 אוו., ביי הנוער העובד.

זונטאג, מארט 29

וואלן און פינאנצ. באריכט ביי אינד. בני אברהם פרי לאאן אסן., 12 בייטאג אין פרייהייט טעמפל.

דר. שאפירא : איבערבליק איבער געשיכטע, 8 אוו., ביי הנוער העובד.

מאנטאג, מארט 30

פארזאמ. פון בנות־שלום, 8 נ.מ., אין נייער ת"ת.

זונטאג, אפריל 5

טיי פון בנות שלום פאר ת"ת ביי מרס. גארבער, 532 דאפערין עוו., 8.30 אוו.

טיי פאר וויכטיקן צוועק ביי מרס. ד. פריד, 232 גארפילד סט. (אראפ פון שערבוירן), 2.30 ביז שפעט.

ליט.־מוז. פסח אוונט און טאנץ אין ציון־זאל, 8.30 אוו., אויפז. הנוער העובד

מאנטאג, אפריל 6

דר. מייטערס וועגן נערוון קראנקהייטן ביי קינדער, 8.30 אוונט, אין פאלקס שול

זאמלונג פון חתימות פאר ארבעטער פארזיכערונג

די וואך, אין די אוונטן, וועלן מיטגלידער פון די לינקע פועלי ציון און "יוגנט" באזוכן יעדע הויז פון פלארא ביז קאלעדוש (פון מיין ביז סאלטער) מיטן צוועק צו זאמלען חתימות פאר א פארגעשלאגענעם פראיעקט צו דער פעדעראלער רעגירונג וועגן איינפירן ארבעטער פארזיכערונג, א זיבן שטונדיקן ארבעטס־טאג און פינף טאגיקער ארבעט וואך, און א מינימום לוין פון 25 דאלאר א וואך. די זאמלער פון די חתימות וועלן דעם ענין ברייטער אויפקלערן בעת זייער באזוך. די לינקע פועלי ציון בעטן יעדן איינעם זיי פריינדלאך אויפנעמען און אויסהערן.

אגב - אורחא

פון מארק

זיינען מיר, הייסט עס, שטאלץ...

אומזיסט האט מען פארשריען אונזער קאנאדע, ווי א טייל אמעריקע, פאר א מאטעריאליסטישן לאנד, וואו קיין העכערער אידעאל ווי דער דאלאר איז ניטא.

ניין, אמווייניקסטנס קאנאדע האט העכערע מענשלאכע אידעאלן. דאס האט קלאר דערוויזן דער פאקט, וואס קאנאדע האט פארבאטן די סאוועטישע אימפארטן.

נו, זעט איר דאך, ס'איז אונז פארגעשטאנען א גוט מסחר'ל מיט סאוועט רוסלאנד, מיט א גוט פארדינסטל, אבער מיר האבן זיך דערפון אפגעזאגט, ווייל מיר האבן אין זינען, אז ניט "מיט'ן ברויט אליין לעבט דער מענש". — ווי דער דעפוטי ספיקער פון הויז אין אטאווא, מר. סיו לאווערן, האט דערקלערט ס'איז דא, הייסט עס, ביי מענשן אויך א נשמה, און מיר דארפן וועגן איר טראכטן.

און פונ'ם נשמה שטאנדפונקט איז עס פאר אונז זייער שעדלאך צו האנדלען מיט דער סאוועט רעגירונג, — ס'איז א קאמוניסטישע רעגירונג, און זי פארשקלאפט ארבעטער, א זאך וואס איז פון אונזער קאנאדער שטאנדפונקט, א גרויסע עבירה, — אונזער הייליקער פרינציפ איז, אז ארבעטער דארפן זיין פריי כאטש צו פגר'ן פון הונגער, אויב ניט עטוואס אנדערש, — און דעם פרינציפ מוזן מיר פארטיידיקן, ווען דאס קאסט אונז אפילו עטלאכע דאלאר.

**

און ניט אומזיסט איז דער זעלבער מר. סיו לאווערן אזוי שטאלץ דערמיט וואס ער איז א קאנאדער און וואס ער איז א קריסט, ווי ער האט זיך אויסגעדריקט אין זיין רעדע וועגן דעם ענין.

דאס קאמוניסטישע רוסלאנד, ווייזט ער, האט דערמארדעט דעם קייסער מיט זיינע פיר טעכטער און מיט דעם קליינעם צארעוויטש, וואס איז שוין גענוג אז מיר זאלן ניט וועלן מיט זיי האנדלען.

און טאמער איז דאס נאך ווייניק, האבן זיי נאך געלייקנט אין גאט, אפגעשאפן די הייליקייט פון הייראט און, וואס ס'איז אפשר נאך ערגער, פארבאטן מענשן צו באזיצן פריוואט אייגנטום . . .

**

נו, נאטירלאך, קאנען מיר ניט אלע דערהויבן זיך צו די הויכע מאראלישע באגריפן פון אונזער פראמינענטן פראנצויזישן מיטבירגער, וואס איז אי א פראנצויז (און פראנצויזן, בירוע, זיינען באזונדערס "פריטיקעלע" אין פראגעס פון מאראל), נאר איז אויך א גוטער, גאט־גלויביקער קריסט.

אבער פארט, ווי פראסטע קאנאדער בירגער פון צווייטן קלאס, דארפן מיר אויך זיין שטאלץ,— אויב ניט ווי קריסטן, איז כאטש ווי קאנאדער, — וואס אונזער לאנד האט דערוויזן דער וועלט א ביישפיל פון הויכער מאראל, און האט צוליב פרינציפן מקריב געווען די עטלאכע דאלאר פרנסה.

זאלן טאקע אנדערע נעמען א ביישפיל פון אונז !

**

ס'איז בלויז א שאד, וואס מיר האבן זיך אזוי שפעט גענומען פאר אונזערע פרינציפן.

מיר האבן מיט רוסלאנד שוין לאנג געדארפט אויפהערן האנדלען, נאך אין די צארישע צייטן,— ווען צענדליקער טויזנטער זיינען געהאנגען געווארן אויף תליות און ווען אידישע און ארמענישע (טאקע קריסטלאכע) מענער, פרויען און קינדער זיינען אין פאגראמען אין די טויזנטער געפייניקט געווארן מיט מיתות משונות פון צארישע שלוחים.

א שאד, וואס מוסיו לאווערנס קריסטלאכער געוויסן האט דערוואכט אזוי שפעט. ער וואלט נאך מיט א פאר צענדליק יארן צוריק, נאך איידער מיר האבן געקעמפט האנט־אין־האנט מיט דער צארישער ארמיי פאר דער וועלטס דעמאקראטיע, געקענט מאכן גרויס דעם נאמען פון קאנאדע . . .

**

אבער וואס געווען איז פארפאלן.

לאמיר אבער כאטש איצט זיין קאנסעקווענט און האלטן זיך שטרענג אן אונזערע קריסטלאכע פרינציפן.

אט, לאמיר איבעררייסן אונזערע האנדלס באציאונגען מיט פראנקרייך, ווייל די פראנצויזן זיינען דאך באמת די אריגינעלע קעניג מערדערס אין דער געשיכטע.

וואס, היינטיקע פראנצויזן זיינען ניט שולדיק וואס זייערע זיידעס האבן געמארדעט זייערע קעניגן ? אבער די 140 מיליאן רוסן האבן דאך אויך ניט מער געהאט צו טאן מיט'ן צארס מארד.

און ווייטער :

מיט כינע טארן מיר ניט האבן קיין מסחר, ווייל די כינעזער גלויבן ניט אין גאט און דינען צו געצן. מר. בענעטס פלענער פאר האנדל מיט כינע מוזן מיר דערפאר אויפגעבן.

מיט איטאליע דארפן מיר, נאטירלאכערוויז, איבעררייסן וועלכע ס'איז האנדלס באציאונגען, ווייל דארט הערשט א פאשיסטישער רעזשים, וואס איז א פולשטענדיקער קעגנזאץ צו אונזערע בריטישע פרייהייטלאכע אינסטיטוציעס.

און אגב דארפן מיר שארף אפטיילן זיך פון דרום אפריקע, וואו עס וואוינען די האטענטאטן מיט זייער האטענטאטישער מאראל . . .

**

כ'וויים אפשר וועט טאקע מוסיו לאווערן ניט שווייגן דערינען, פונק ווי ער שווייגט ניט צו ווארענען קאנאדע קעגן די געפארן פון אימיגראציע.

ער איז אונזער האפענונג, — ער וועט, מיט זיין הויכן פאסטן אין אונזער פעדעראלן פארלאמענט, האלטן דעם פאקעל

(שלוס אויף דער לעצטער זייט)

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

דער רוף פון "דזשאינט"

מיט פופצן יאָר צוריק, ווען דער שטורעם פון דער וועלט־מלחמה האָט אָנגעהויבן אומוואָרפן דאָס אידישע לעבן אין מזרח אייראָפּע, האָט דאָס אַמעריקאַנער אידנטום אויסגעשטרעקט אַ ברידערלאַכע האַנט. פאַר די פופצן יאָר האָט די דזשאָינט דיסטריביוטשאָן קאָמיטעט אַליין איבערגעשיקט אַכציק מיליאָן דאָלאַר פאַר הילף און פאַר דעם ווידעראויפבוי פונ'ם אידישן לעבן, אויסער אַ סך מיליאָנען, פאַר וועלכע ס'איז קיין חשבון ניטאָ, אי־בערגעשיקט דורך קלענערע קערפּערשאַפטן, און נאָך מער — פון אַמעריקאַנער אידן צו זייערע קרובים.

מען קאָן מיט זיכערקייט זאָגן, אַז די שנעלע ברידערלאַכע הילף פונ'ם אַמעריקאַנער אידנטום האָט גערעטעט דאָס מזרח אייראָפּייאישע אידנטום פון אַ שוידערלאַכער קאַטאַסטראָפע. לגבי וועלכער די חורבנות וואָס עס האָט דורכגעלעבט פאַר אַט די יאָרן וואָלטן בלאָס געוואָרן. דאָס אַמעריקאַנער אידנטום האָט אַזוי דערפילט אַ גרויסע היסטאָרישע מיסיע, רעטנדיק דעם גרויסן אידישן קבוץ פון מזרח אייראָפּע פון פולשטענדיקער צעפאַלונג אויב ניט פון אונטערגאַנג.

איצט מאַכט דאָס מזרח אייראָפּייאישע אידנטום דורך זייער אַ שווערן און דראַנעדיקן קריזיס. דער וועלט קריזיס האָט אים געטראָפן, נאָך איידער עס האָט צייט געהאַט צו קומען צו זיך און באַפעסטיקן זיך נאָך דעם גוואַלדיקן חורבן וואָס איז פאַרשאַרפט געוואָרן אַ דאַנק די גנישות און רדיפות פון רעגירונגען, וואָס שטערן יעדן פאַרזוך פון די אידישע מאַסן איינצאָרדענען זיך עקאָנאָמיש.

כאָטש דער אַלוועלטלאַכער קריזיס האָט אויך שווער געטראָפן דאָס אַמעריקאַנער אידנטום, איז עס אָבער קיין פאַרגלייך ניטאָ צווישן זייערע שווערקייטן און דעם טראַגישן גורל פון די אידן אין די מזרח אייראָפּייאישע לענדער: אַן אַמעריקאַנער אָדער קאַנאַדער אַרבעטסלאָזער לעבט נאָך אָפט בעסער, ווי אַ פּויליש־אידישער "באַלעבאָס"...

מען קאָן ניט דערוואַרטן איצט, אמת, אַז די אַמעריקאַנער אידן זאָלן געבן אַזוישן די אידן אין מזרח אייראָפּע. עס פעלט איצט אויס ניט נאָר דאָס געלט, נאָר אויך די איבערגעבנהייט און די אָפּפערוויליקייט פון די פאַרנאַנגענע יאָרן.

אָבער די דזשאָינט אָפּעלירט איצט פאַר אַ פאַרהעלטנסמעסיק קליי־נער סומע, — פאַר צוויי מיט אַ האַלבן מיליאָן דאָלאַר, — אַרום 60 סענט פון יעדן אידישן מאַן, פרוי און קינד אין די פאַראייניקטע שטאַטן און קאַנאַדע. דאָס איז באמת אַ נישטיקע סומע אפילו פאַר אַזאַ שווערע צייט ווי איצטער.

אָבער מיט אַט דער קליינער סומע קאָן זייער פיל אויפגעטאָן ווערן אפילו אונטער די איצטיקע שווערע באַדינגונגען. מיט אַט דעם געלט קאָנען ווייטער אויפגעהאַלטן ווערן די אינסטיטוציעס, וואָס זיינען אויסגעבויט גע־וואָרן אין מזרח אייראָפּע מיט דער הילף פונ'ם אַמעריקאַנער אידנטום, — אינסטיטוציעס, וועלכע וועלן אָן הילף פון אַמעריקע אונטערגיין, פאַרגרע־סערנדיק די פאַרצווייפלונג און דעם חורבן פונ'ם אידישן לעבן.

און אַט די ביישטייערונג פונ'ם אַמעריקאַנער אידנטום וועט צוגעבן מוט און האָפענונג צו די מזרח אייראָפּייאישע אידישע מאַסן וואָס שטייען ביים שוועל פון אונטערגאַנג, צו פאַרשטאַרקן זייער אייגענעם קאָמף פאַר זייער עקזיסטענץ. זיי וועלן דערפילן, אַז זיי זיינען ניט עלנט און אַליין אין דעם קאַמף, און אַז זיי דאַרפן ניט אָפּלאָזן זייערע הענט אין פאַרצווייפלונג.

די "דזשאָינט דיסטריביוטשאָן קאָמיטע" האָט איצט אַרויסגעלאָזן דעם רוף פאַר צוויי מיט אַ האַלבן מיליאָן דאָלאַר. דער רוף איז ניט געוועזן דעם בלויז צו די פאַרמעגלאַכע אידן, נאָר צו די ברייטע אידישע מאַסן פון די פאַראייניקטע שטאַטן און קאַנאַדע. — און זאָל דער אָפּרוף זיין אַ ברייטער, אַזוי אַז די אידישע מאַסן זאָלן פילן, אַז זיי האָבן אויך דערפילט זייער חלק פונ'ם חוב.

די אַכציק מיליאָן דאָלאַר פון דער דזשאָינט און די אַנדערע צענדליקער (אפשר הונדערטער) מיליאָנען דאָלאַר וואָס אַמעריקאַנער אָדער קאַנאַדער אידן האָבן איבערגעשיקט פאַר דער צייט צו זייערע ברידער אין אייראָפּע, האָבן דאָ קיינעם ניט אַרימער געמאַכט. דאָס דאַרפן, דאַכט זיך, פילן באַזונ־דערס די, וואָס האָבן פאַרלאָרן זייערע אָפּגעשפּאַרטע און ניט אָפּגעשפּאַרטע דאָלאַר אין די ברעזע קראַכן און אינ'ם קריזיס בכלל. ווען זיי וואָלטן דאָן גע־קאַרגט פאַר זייערע ברידער, וואָלטן זיי עס איצט אויסגעקגעבן צום שייוול. אַ סך פון זיי האָבן אַפשר בלויז דאָס, וואָס זיי האָבן אינווענטירט אין הילף פאַר זייערע ברידער פון יענער זייט ים...

וועלן די אַמעריקאַנער און קאַנאַדער אידן, האָפן מיר, דערפילן זייער פליכט. אויב עס פעלט איצט דער פּאַמאָס פאַר דער הילף־אַרבעט, איז אָבער נאָך ניט פאַרשוואונדן געוואָרן דער פליכט־באַוואוסטזיין פונ'ם אַמעריקאַנער און קאַנאַדער אידנטום.

די פעטאַרדע העלדן

די פעטאַרדע (שטינק־באַמבע) איז אַ גאַנץ באַקאַנטער וואָפן אין די אייראָפּייאישע לענדער. וואָס פּאָליטישער קאַמף און פּאָליטישע חלוקי דעות זיינען שאַרף און אויסגעשפּראָכן. אויב אין איינעקע פאַלן ווערט זי באַנוצט פון אַ הילפלאָזער מינדערהייט ווי אַ מיטל צו פאַרטיידיקן אירע אינטערעסן קעגן אַ שטאַרקער מערהייט. איז עס אָבער אָפּטער פּשוט אַ מיטל פאַר כולי־גאַנעס אַ שפּיל צו מאַן זיך.

אין אַמעריקע איז מען אַ סך מעסיקער און טאָלעראַנטער אין פּאָלי־טיש און געזעלשאַפטלאַכן קאַמף, און, אין ערנסטן פאַל, גייט עס דאָ אַזוי ווייט ווי ניט־פרישע אייער, און דאָס אויך זייער זעלטן.

דער קרעדיט פאַר איינפירן דאָ די פעטאַרדע, קומט, דאַכט זיך, די ניו־יאָרקער רעוויזיאָניסטן, וואָס האָבן זיך מיט אַט דעם וואָפן באַנוצט די טעג צו צעשטערן אַ פאַרזאַמלונג וואָס האָט געדאַרפט אַדרעסירט ווערן פון דר. מאַנגעס. נאַטירלאַך, האָט אויך ניט געפעלט קיין לויאַרס, און אפילו פּעטש זיינען אויך געפלויגן, צו פאַרפולקאָמען דאָס בילד...

דר. מאַנגעס איז דער "פאַרדעטער", ווי די רעוויזיאָניסטישע בויאַנעס האָבן אויף דער פאַרזאַמלונג געשריען. און דערפאַר, הייסט עס, האָבן זיי גע־וואָלט אַראָפּרייסן זיין פאַרזאַמלונג, — וואָס וואָלט זיי געלונגען, ווען די פּאָ־ליציי פירט ניט אַרויס די עטלאַכע צענדליק "פעטאַרדע העלדן" פון זאַל.

דער רעוויזיאָניסטישער דרך איז שוין אַזוי: צו נעמען מיט שטערעס, וואו זיי קאָנען ניט נעמען מיט צאָל. איינפלוס און איבערצייגונג. אָבער ווי וואו, אָבער אין אַמעריקע טויגן אַזעלכע מעטאָדן זיכער ניט, און זיי וועלן דורך זיי גיכער פאַרלירן (אויב זיי האָבן וואָס צו פאַרלירן), ווי געוויינען.

וואָס פאַר אַ מיינונג מען זאָל ניט האָבן וועגן דער קלוגשאַפט פון דר. מאַנגעסעס פּאָליטישע אַרויסטריטן, איז אָבער זיכער, אַז ער איז ניט ווייניקער אַקער ערלאַך און גיט ווייניקער אידישער פריינט. ווי וועלכער ס'איז רעוויי־זיאָניסטישער פירער. און אויב מען רעדט שוין וועגן פאַרראַס. זיינען דר. מאַנגעסעס פאַרזוכן צו ברייגגען צו פרידן מיט די אַראַבער, די היסטאָרישע גויס פונ'ם מאַמענט, זיכער ווייניקער פאַרראַס ווי די האַנדלונג פון די רע־וויזיאָניסטן, וואָס רייצן די אַראַבער און וואָס שטערן איצט דר. וויצמאַנס פאַרזוכן צו קומען צו אַ פאַרשטענדעניש מיט די אַראַבער, דורך דערקלערן אים פאַר אַן אַגענט פון געהיימע אימפּעריאַליסטישע פלענער פון דער ברי־טישער רעגירונג.

יעדנפאַלס איז דר. מאַנגעס אין אַמעריקע אויף אַ מיסיע פון העברעי־אישן אונווערסיטעט. פאַר וועלכן ער האָט זיכער געהאַט גרויסע פאַרדינסטן, און קיין פּאָליטיק דערמאָנט ער מיט קיין איין וואָרט ניט.

די פעטאַרדע העלדן וועלן דאָ מיט פאַרשפּרייטן זייער ריח גאָרנישט ניט דערגרייכן...

אידיש גוטס גייט צו גרונד

(ספּעציעל פאַר ד. א. וו. דורך "איטא")

פון מ. רובאַרסקי

(א בריוו פון וואַרשע)

אין דעם סאַמע ברען פונם טאָג־טעג־לאַכן הו־האַ, צוועלף אַזייגער בייטאָג, דערהערט זיך אויף דער עכט אידישער נאַ־לעווקי־נאַס אַ שטאַרקער קלאַפּ פון צע־בראָענע שויבן.

אַ געלויף, אַ טומל. מענשן לויפן זיך צעגויף זעען וואָס איז געשעען.

און געשעען איז אַט וואָס: אַ עקזע־קוטאָר (אַ שטייער באַאַמטער, וואָס פירט דורך די ליציטאַציעס פאַר שטייערן) איז געקומען צו אַ אידן צוגעמען זיין סעבל, וואָס איז אָפּגעשריבן געוואָרן פאַר שטייר־ערן. דאָס מעבל איז אַראָפּגענומען גע־וואָרן פון שטוב און אַט־אַט האָט מען אין אַ מינוט פון פאַרביטערונג און יאוש — געכאַפּט אַן צעקלאַפּט דאָס שפּיגל־גלאָז פון אַ טייערן מלבוש שראַנק: "ניט מיר ניט דיר!" קעגן דעם אידן האָט מען צענויפגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל פאַרן פאַרניכטן מעבל. "וואָס באַלאַנגט צום שטייער אמט" און די צעבראָכענע שראַנק איז אוועקגעפירט געוואָרן צו די סקלאַ־דעס.

אַ באַנצן וועג האָט דער איד באַנלייט די שראַנק פונקט ווי מען באַנלייט אַ מת: געוויינט און געקלאָגט אויף אַזאַ טייר־ערן שראַנק, וואָס האָט געקאָסט הונדערט דאָלאַר און איז איצט הרוב געוואָרן און ער וועט זי שוין מער פאַר די אויגן ניט זעען.

ביים "בית־עולם", ד. ה. ביי די סקלאַ־דעס פון שטייער אמט זיינען געשטאַנען נאָך אַ סך "עגלות", וואָס האָבן געבראַכט צופירן פאַרשיידענע זאַכן פון פאַרשיידע־נע געגנטן, אַמטייסטן אידישע.

אין די סקלאַדעס איז אַ גרויסע באַוועגונג. אין איין ווינקל לאַדעוועט מען אַריין די געבראַכטע זאַכן און אין צווייטן ווינ־קעל מאַכט מען ליציטאַציעס, מען פאַר־קויפט מעבל, אַנטיקן, ביכער און אַ. וואָס ליגן דאָרט שוין אַ רעכט ביסל חדשים.

ס'ציען זיך לאַנגע און פינסטערע שטאַ־לען און אין זיי וואָלגערן זיך איינס אויפן אַנדערן בעטן, שטולן, שרענק, קאַשעט־קעס, ניי מאַשינען, זאַקן מאַשינען, לייכ־טער, מנורות, ביכער און טויזנטער אַנ־דערע פאַרשיידענע קלייניקייטן, וואָס אין שטוב איז דאָס אַן אוצר, אַ נוצלאַ־כע זאַך און דאָ פוילן זיי אַפּ חדשים און יאָרן, ווייל מען קויפט ניט, וואָרום מער ווי פופציק פּראָצענט פון די זאַכן זיינען צעבראָכן און פאַרניכטעט. טישן און פיס, בעטן און ראַמען, מאַשינען און טיילן, ליכטער אַן שרייפלאַך, ווייל אין דעם מאָמענט, ווען דער עקזעקוטאָר קומט צוגעמען די זאַכן, פאַרניכטעט מען אַליין, מען שלעפּט אַרויס שרייפלאַך, מען שרויפּט אויס פיסלאַך, מען שלעפּט אַראָפּ פון די קאַשעטקעס דעם לערער, און אין וועג פאַרלירט מען אַפּט טיילן. און דאָס, וואָס קומט שוין אַן מיט מזל אין סקלאַד אַריין וועט פאַרפוילט — לינגדיק אין נאַסע ערטער — חדשים און יאָרן, ווייל קיין קונים אויף צו קויפן עס איז ניטאָ. יעדער איד, וואָס האָט ניט קיין מעבל, וועט זיך ניט וואַגן צו קויפן זאַכן, וואָס זיינען צוגענומען געוואָרן ביי אַ צווייטן אידן פאַר שטייערן און מען האָט נאָר דאָ מורא צו קויפן. קויפן הייסט אַריינשטע־לען זיך מעבל, און אויך מאַרגן ווערט וואַרשיינלאַך מיט דעם זעלבן קויפער זיך איבער־חזר'ן די זעלבע מעשה: אויך ער איז שולדיק שטייערן, און אויך ביי אים וועט מען צוגעמען — טאָ צו וואָס קוי־פען?

און ווען ס'געפינען זיך שוין אַפּקוי־פער — אַמטייסטן קריסטן — קויפן זיי דאָס פאַר נראָשנס. ס'איז באמת האַרצ־רייסנד צוצוקוקן, ווי אַ שראַנק, וואָס איז אָפּגעשאַצט געוואָרן דורכ'ן שטייער־אַמט פאַר פינף הונדערט זלאָטעס ווערט פאַר־קויפט פאַר דרייסיק־פערציק זלאָטעס, ווייל טער ווייל מען ניט נעבן און מען איז צופרידן, אַז מען קאָן לכל הפחות פאַר איר אָפּלייזן דאָס געלט. און צופרידן איז מען ניט אַזוי פאַר די 30-40 זלאָטעס, וואָס דער שטייער אַמט האָט איינקאַ־סירט — ס'קאָסט אים דאָס קרינן די שראַנק און אויסהאַלטן אין סקלאַד מער ווי פערציק זלאָטעס — נאָר מען איז צופרידן וואָס ס'ווערט פריי אַ פּלאַץ פאַר אַ נייער שראַנק, וואָס וועט וואַרשיינלאַך אַריינבריינגען נאָך ווייניקער.

דער באַלעבאָס פון דער שראַנק וואָלט זי אַליין אויסגעקויפט פאַר דעם שפּאָט־ביליקן פּריין, אָבער וואָס וועט ער האָבן דערפון? מאַרגן וועט דער עקזעקוטאָר ווייטער אָפּשטאַטן אַ וויזיט און זי ווייטער צוגעמען.

און דערייבער בלייבן די אַלע צענויפ־נעשלעפּטע זאַכן ליגן און פויל, און וועלן פויל אין די סקלאַדן יאָרן. קיינער וועט זיי ניט קויפן, ווייל פון טאָג צו טאָג פאַרלירן זיי זייער ווערט. ווערן ווערט־זעלבן גורל פון אַלע איבעריקע אידישע זאַכן, וואָס פויל אין די סקלאַדן פון גאַרניט ווערט: פאַרפוילט, פאַרניכטעט און צעבראָכן.

און אידן (נאַטירלאַך זיינען דאָ אויס־נאַמען) וועלן ניט קויפן אין שטייער־אַמט אפילו פאַר די ביליקסטע פריין, עס איז אַ מין גערעכטיקייט'ס געפיל: די אַלע זאַכן זיינען צוגענומען געוואָרן מיט אומרעכט, צופיל שטייערן האָט מען אַרויפגעלייגט און הויפּטזעכלאַך אויף אידן, פאַרטראָגן ניט דאָס אידיש־כ'ח. לישע געפיל צו קויפן גזלה־זאַכן און אויב מען פאַרקויפט זיי דאָך — די קויפער זיינען קריסטן — ווערן זיי ממש אָפּ־גענעבן פאַר נראָשנס, אפילו די הוצאות פאַר'ן איבערפירן די זאַכן אין סקלאַד — נעמט מען ניט אַרויס פאַר זיי.

***

איך קום אַרויף אין אַ הויז פון מיינעם אַ באַקאַנטן, אַ גאַנץ פאַרמעגלאַך הויז געווען. מיט צוויי וואָכן צוריק איז די וואַיוונג געווען גאַנץ פיין אויסמעבל־לירט. און איצט — פּוסטע ווענט. אַלטע אָפּגעריבענע בענקלאַך, צעבראָכענע בע־טען, און אַ. וואָס איז געשען? פּשוט: דער באַלעבאָס האָט דערפילט, אַז ער איז מער ניט בכוח צו צאָלן שטייערן. גע־צאָלט און געצאָלט און ס'פעלט אויס אָעמס. אַלזאָ: מען דאַרף זיך ריקן אויף דער סדרה עקזעקוציעס. היינט־מאָרגן וועט מען קומען און "אָפּשרייבן" דאָס מעבל, און די אַלע זאַכן, וואָס האָבן געקאָסט טויזנטער וועלן דורכמאַכן דעם פאַרלירן זיי זייער ווערט־ווערן זעלבן גורל פון אַלע איבעריקע אידישע זאַכן, וואָס פויל אין די סקלאַדן פון אַלע אַנדערע שטייערן אמט. איז דען ניט גלייכער בע־סער אַליין צו פאַרקויפן די זאַכן פאַר מער אָדער ווייניקער — אַ פּאַסענדן פּריין? האָט ער טאַקע פאַרקויפט די אַלע גוטע זאַכן און זיך איינגעהאַנדלט שמאַטעס. און דער חשבון איז אַ פּשוט־ער: מען וועט צוגעמען די שמאַטעס; פאַר דאָס פאַרקויפטע מעבל קאָן ער זיך איינ־האַנדלען אַ צען מאָל "קאָמפּלעטן" פון שמאַטעס". דערווייל וועט אַריבערגיין 2-3 יאָר און אפשר וועט נאָס העלפן און זיינע נעשעפטן וועלן זיך פאַרבעסערן, וועט ער קאָנען באַצאָלן זיינע חובות און צוריק קויפן זיך שיין מעבל.

אַזעלכע הייזער וואָס "כאַפּן די פיש פאַר די נעץ" זיינען דאָ גאַנץ ווייניק. אַמטייסטן ווערן די אידישע הייזער אויס־געליידיקט פון דאָס שווער פאַרהערעוועטע־טע האָב און גוטס אין דער ריכטיקער צייט...

און זייער אַפּט טרעפט איר אין קריסט־לאַכע הייזער אַלטע אידישע לייכטער, מנורות, אפילו חנוכה לעמפּלאַך. אידן האָט מען פיינט, אידיש געלט און אידי־שע אַלטערטימלאַכע קונסט־זאַכן האָט מען גערן און בפרט ווען מען קויפט דאָס פאַר נראָשנס...

אידיש גוטס, שווער פאַרהערעוועטע־פון דורות אָנגעפלייבענע זכרונות און ירושה זאַכן — אַלץ גייט צו גרונד.

("איטאַ")

פעברואַר, 1931.

צום פאַרקויפן פון דער תלמוד תורה

פון הרב אשר זילבערשטיין

עס איז דאָ אַ וואָרט אין דער גמרא פון אַ תנא: "אַמאָל ווען אימעצער האָט מיר געזאָגט: קום אַרויף, בין איך צריך צו אַרויס אים וואָרפן פאַר אַ לייב. און איצט (ווען איך בין שוין פון אויבן) ווען אימעצער זאָל מיר זאָגן: גיי אַראָפּ, וואָלט איך אים אָפּגעגאָסן מיט זודיקע וואַסער".

—ניט אַרויפגיין, טוט קיינמאָל ניט אַזוי ווי און איז קיינמאָל ניט אַזוי טראַגיש ווי אַראָפּגיין. ניט דאָס איז קיינמאָל ניט אַזוי טרויעריק ווי אַנווערן. אָבער פון אַלע פאַר־מען פון אַנווערן ווי: אָפּברענען, פאַרלי־רען, צו'גנב'ענען אַ. ד. גל. איז קיין זאַך ניט אַזוי טרויעריק ווי פאַרקויפן פאַר ניט.

— מ'קאָן אַמאָל זיין שטאַרק געגוב, צוקוקן ווי אַ איינענע זאַך גייט פאַרלאָרן, אָבער מען פאַרלירט זיך איינגאַנצן און מען קאָן זיך בשום אופן ניט קאָנטראָלירן ווען מען דאַרף די זעלבע זאַך פאַרקויפן מיט די אייגענע הענט און פאַרצווייפלונג.

דאָך איז דאָס מאָל אויך געזעען אַ מין סאָרט פאַרקויפן, וועלכעס אַלע וויסן זיך און דאָך איז דאָס טראַגישער: איך האָב געזעען אַן עלטער פאַר פאַלק פאַרקויפן זייער גרויסע שטוב, אויף נאָכדעם קויפן אַ קלענערע, ווייל זיי האָבן שוין חתונה גע־מאַכט זייערע קינדער און דאַרפן שוין ניט קיין גרויסע שטוב. עס איז נחת, אָבער גע־מישט מיט טראַגעדיע און זיי האָבן דערביי געוויינט. מסתמא האָבן זיי זיך דערמאָנט אין די יונגע יאָרן ווען די וועלט איז געווען קאַרג און אַלץ איז געווען צו ווייניק און אין די סקלאַדעס פון זעלבן קויפער זיך איבער'חזר'ן די זעלבע מעשה: אויך ער איז שולדיק שטייערן, און אויך ביי אים וועט מען צוגעמען — טאָ צו וואָס קוי־פען?

און ווען ס'געפינען זיך שוין אַפּקוי־פער — אַמטייסטן קריסטן — קויפן זיי דאָס פאַר נראָשנס. ס'איז באמת האַרצ־רייסנד צוצוקוקן, ווי אַ שראַנק, וואָס איז אָפּגעשאַצט געוואָרן דורכ'ן שטייער־אַמט פאַר פינף הונדערט זלאָטעס ווערט פאַר־קויפט פאַר דרייסיק־פערציק זלאָטעס, ווייל טער ווייל מען ניט נעבן און מען איז צופרידן, אַז מען קאָן לכל הפחות פאַר איר אָפּלייזן דאָס געלט. און צופרידן איז מען ניט אַזוי פאַר די 30-40 זלאָטעס, וואָס דער שטייער אַמט האָט איינקאַ־סירט — ס'קאָסט אים דאָס קרינן די שראַנק און אויסהאַלטן אין סקלאַד מער ווי פערציק זלאָטעס — נאָר מען איז צופרידן וואָס ס'ווערט פריי אַ פּלאַץ פאַר אַ נייער שראַנק, וואָס וועט וואַרשיינלאַך אַריינבריינגען נאָך ווייניקער.

דער באַלעבאָס פון דער שראַנק וואָלט זי אַליין אויסגעקויפט פאַר דעם שפּאָט־ביליקן פּריין, אָבער וואָס וועט ער האָבן דערפון? מאָרגן וועט דער עקזעקוטאָר ווייטער אָפּשטאַטן אַ וויזיט און זי ווייטער צוגעמען.

און דערייבער בלייבן די אַלע צענויפ־נעשלעפּטע זאַכן ליגן און פויל, און וועלן פויל אין די סקלאַדן יאָרן. קיינער וועט זיי ניט קויפן, ווייל פון טאָג צו טאָג פאַרלירן זיי זייער ווערט. ווערן ווערט־זעלבן גורל פון אַלע איבעריקע אידישע זאַכן, וואָס פויל אין די סקלאַדן פון גאַרניט ווערט: פאַרפוילט, פאַרניכטעט און צעבראָכן.

און אידן (נאַטירלאַך זיינען דאָ אויס־נאַמען) וועלן ניט קויפן אין שטייער־אַמט אפילו פאַר די ביליקסטע פריין, עס איז אַ מין גערעכטיקייט'ס געפיל: די אַלע זאַכן זיינען צוגענומען געוואָרן מיט אומרעכט, צופיל שטייערן האָט מען אַרויפגעלייגט און הויפּטזעכלאַך אויף אידן, פאַרטראָגן ניט דאָס אידיש־כ'ח. לישע געפיל צו קויפן גזלה־זאַכן און אויב מען פאַרקויפט זיי דאָך — די קויפער זיינען קריסטן — ווערן זיי ממש אָפּ־גענעבן פאַר נראָשנס, אפילו די הוצאות פאַר'ן איבערפירן די זאַכן אין סקלאַד — נעמט מען ניט אַרויס פאַר זיי.

***

איך קום אַרויף אין אַ הויז פון מיינעם אַ באַקאַנטן, אַ גאַנץ פאַרמעגלאַך הויז געווען. מיט צוויי וואָכן צוריק איז די וואַיוונג געווען גאַנץ פיין אויסמעבל־לירט. און איצט — פּוסטע ווענט. אַלטע אָפּגעריבענע בענקלאַך, צעבראָכענע בע־טען, און אַ. וואָס איז געשען? פּשוט: דער באַלעבאָס האָט דערפילט, אַז ער איז מער ניט בכוח צו צאָלן שטייערן. גע־צאָלט און געצאָלט און ס'פעלט אויס אָעמס. אַלזאָ: מען דאַרף זיך ריקן אויף דער סדרה עקזעקוציעס. היינט־מאָרגן וועט מען קומען און "אָפּשרייבן" דאָס מעבל, און די אַלע זאַכן, וואָס האָבן געקאָסט טויזנטער וועלן דורכמאַכן דעם פאַרלירן זיי זייער ווערט־ווערן זעלבן גורל פון אַלע איבעריקע אידישע זאַכן, וואָס פויל אין די סקלאַדן פון גאַרניט ווערט: פאַרפוילט, פאַרניכטעט און צעבראָכן.

און אידן (נאַטירלאַך זיינען דאָ אויס־נאַמען) וועלן ניט קויפן אין שטייער־אַמט אפילו פאַר די ביליקסטע פריין, עס איז אַ מין גערעכטיקייט'ס געפיל: די אַלע זאַכן זיינען צוגענומען געוואָרן מיט אומרעכט, צופיל שטייערן האָט מען אַרויפגעלייגט און הויפּטזעכלאַך אויף אידן, פאַרטראָגן ניט דאָס אידיש־כ'ח. לישע געפיל צו קויפן גזלה־זאַכן און אויב מען פאַרקויפט זיי דאָך — די קויפער זיינען קריסטן — ווערן זיי ממש אָפּ־גענעבן פאַר נראָשנס, אפילו די הוצאות פאַר'ן איבערפירן די זאַכן אין סקלאַד — נעמט מען ניט אַרויס פאַר זיי.

***

איך קום אַרויף אין אַ הויז פון מיינעם אַ באַקאַנטן, אַ גאַנץ פאַרמעגלאַך הויז געווען. מיט צוויי וואָכן צוריק איז די וואַיוונג געווען גאַנץ פיין אויסמעבל־לירט. און איצט — פּוסטע ווענט. אַלטע אָפּגעריבענע בענקלאַך, צעבראָכענע בע־טען, און אַ. וואָס איז געשען? פּשוט: דער באַלעבאָס האָט דערפילט, אַז ער איז מער ניט בכוח צו צאָלן שטייערן. גע־צאָלט און געצאָלט און ס'פעלט אויס אָעמס. אַלזאָ: מען דאַרף זיך ריקן אויף דער סדרה עקזעקוציעס. היינט־מאָרגן וועט מען קומען און "אָפּשרייבן" דאָס מעבל, און די אַלע זאַכן, וואָס האָבן געקאָסט טויזנטער וועלן דורכמאַכן דעם פאַרלירן זיי זייער ווערט־ווערן זעלבן גורל פון אַלע איבעריקע אידישע זאַכן, וואָס פויל אין די סקלאַדן פון גאַרניט ווערט: פאַרפוילט, פאַרניכטעט און צעבראָכן.

אין אידישן וועלטל

פון מ. קאַרפּ.

איינגעלאַך דאַרפן מיר איצט האָבן אַ שיר השירים צייט, דער סעזאָן פון דערוואַכנדן פרילינג, פאַר פּסח צייט. אָבער ניט קוקנדיק אויף דעם קאַלענדאַ־רישן סעזאָן איז נאָר אַ "קהלת צייט", איר קענט דעם טייטש פון הבל הבלים אמר קהלת: בלאָטע שעבעלאַכטע.

נאָך דער וועלט מלחמה, ווען די זון פון שפע און ברכה איז אויפגעגאַנגען אין אַמעריקע האָבן געוואַכסן אַלקאַרדשעס, ווי שווּמעלאַך נאָך אַ רעגן. יעדע גרעסערע און מיטע־לערע שטאָט האָט געהאַט איר ישיבה, און די עיר רבתי, ניו־יאָרק, דאָרט האָט זיך די תורה צעבליט ווי אין הייליקן ירושלים. ס'האָבן ממש אויסגעפעלט גע־מען פאַר די אַלע ישיבות; אַלע נעמען ווי עץ הדעת, עץ החיים, ישיבת דחכמי־אלטט, ישיבת דרבי האצמאַך וכדומה, האָבן ניט מער געסטייעט. יעדע שול, און קאַנגרעגיישאָן, האָט זיך מישב גע־ווען, אַז ס'לוינט זיך ניט אַזויפיל זיך אָפּצוגעבן מיט עלטערע מענשן, ווייל סוף כל סוף ווערט אין דער שול נאָר ביזן אַ פּאָר מאָל אין סעזאָן. בעסער זיך אַרומפאַרקן מיט צאָן קדשים, מיט קינ־דער, זיי האָבן דאָך צייט אַ שעה אַ טאָג פאַר אידישקייט. פאַר די אַלע נבאים און פּרעזידענטן האָט זיך געעפנט אַ ברייט פעלד פון קהל'שער טעטיקייט.

האָט זיך אָנגעהויבן אַ סדרה מיט ישי־בות. קוים איז געלונגען אַ תלמוד־תורה צו דערלעבן דעם נחת אין פון אַ האַלבן אַלף קינדער זיינען פאַרבליבן אַ צוויי מנינים עלטערע קינדער און האָבן אַנ־געהאַלטן דעם אינטערעס אין די לומדים נאָך דער בר־מצוה, איז אַזאַ שול גע־קרוינט געוואָרן מיט'ן טיטול ישיבה. טאָ־מער נאָך האָט אַ תלמוד תורה געקאָנט דורכזעצן, אַז די צוויי שעה העברעאיש זאָלן געלערנט ווערן אַנשטאָט פינף אַזוי־נער נאָך מיטאָג, דאָ האָט מען גע־קרוינט מיט אַ גרעסערן טיטול: "ישיבה קאַלעדזש, אַדער קאַלעדזש ישיבה".

מילא וועמען האָט עס געאַרט, זאָלן די שיינע נאַלדענע אותיות באַצירן די נאַסן פון דעם אידישן קוואַרטאַל, זאָלן די אומות העולם וויסן, אַז מיר פאַרמאָגן אויף פאַראַקיל סקולס און קאָלעדזשעס, אַזוי לאַנג זייער טעטיקייט האָט ניט אָפּגעשאַרט שאַרט קיינעם און ניט געקאָסט ברייגגען ישיבות, אַז דער האַצמאַך און וואָס שטערן איצט דר. וויצמאַנס פאַרזוכן צו קומען צו אַ פאַרשטענדעניש מיט די אַראַבער, דורך דערקלערן אים פאַר אַן אַגענט פון געהיימע אימפּעריאַליסטישע פלענער פון דער ברי־טישער רעגירונג.

יעדנפאַלס איז דר. מאַנגעס אין אַמעריקע אויף אַ מיסיע פון העברעי־אישן אונווערסיטעט. פאַר וועלכן ער האָט זיכער געהאַט גרויסע פאַרדינסטן, און קיין פּאָליטיק דערמאָנט ער מיט קיין איין וואָרט ניט.

די פעטאַרדע העלדן וועלן דאָ מיט פאַרשפּרייטן זייער ריח גאָרנישט ניט דערגרייכן...

אין דער אַלטער הייס, האָט מען נאָך געקאָנט אונטערשייד צווישן אַ ישיבה און אַ ישיבה, מען האָט געוואוסט אין דער ליטע פון אַ מיר, אַ וואַלאַזשין, אַ סלאַבאָדקע, הגם אין יעדער קלענע־דער שטעטל האָבן צענדליקע בחורים זיך געדרייט ביים דאָרטיקן רב, וועלכער האָט זיך אויף אָנגערופן ראש־ישיבה. היינט, אַ דאַנק דער פּובליסיטי, זיינען די גרע־ניצן אַזוי פאַרוויישט, אַז ס'איז שווער זיך צו אָריענטירן און אויסגעפינען דעם אמת.

אָבער די בלאָטע, דער זומפּ, האָבן מיר ניט מיטגעבראַכט פון אייראָפּע, נאָר דוקא איבערגענומען פון אַרץ־ישראל, פון דעם אַלטן ישוב. דאָרטן אין אַרץ־ישראל האָבן תמיד געוווינט אַ חוץ פאַרשידענע בתי יתומים, מושב זקנים, אַנשטאַל־טען, שפּיטאַלן, נאָר אויף ישיבות און די צענדליקע, הגם די אַלע ישיבות עק־זיסטירן שוין אַ פּאָר דורות, פונדעסט־וועגן האָבן מיר נאָך ניט די זכיה נע־האָט צו דערלעבן אַז איין אַנערקענטער אַוטאָריטעט אין דער רבנישער וועלט זאָל אַרויס פון אַרץ ישראל. אַדרבא, אַרץ ישראל אימפּאָרטירט נאָך די סחורה פון אויסלאַנד. דערציילט מען אַ שיינע מעשה, וואָס האָט זיך געטראָפן מיט אַ פאַר יאָר צוריק אין אַרץ ישראל. אַן אַרטאָדאָקסישע קאַלאָניע אין אַרץ־ישראל האָט זיך גע־נייטיקט אין אַ רב, און האָט, ווי דער שטייגער איז, אויסגעשריבן אַ רב פון וואַלאַך. דאַרף מען אָבער האָבן אַ ווו־זום פון דער ענגלישער און פאַלעסטינער אַדמיניסטראַציע. דער ענגלישער באַאַמ־טער, אַ תם, האָט זיך ניט געוואָלט גלוי־בען, אַז די קהלה מיינט עס ערנסט אויס־צושרייבן אַ רב פון אויסלאַנד; ער האָט גערעדט אַז די גאַנצע מעשה איז אַ פּיקטירטע. זיי וועלן אודאי אַראָפּרייני־גען אַן אימיגראַנט, וועלכער קאָן ניט אַריין לענאַל. נאָך אַ גרינדלאַכער אונ־טערזוכונג האָט דער באַאַמטער זיך אַר־בערציינט, אַז עס האַנדלט זיך מאַקע אין אַ ריכטיקן רב פאַר יענער קהלה. דער באַאַמטער האָט בעלאָזט רופן די פאַר־שטייער פון דער קהלה און זיי געוויזן, אַז איבערן יאָר האָט ער אַרויסגענעבן אַ פּאַר צענדליק פּעסער פאַר משולחים פון פאַר־שיידענע היימישע ישיבות, און דער גרעס־טער טייל פון די משולחים גופא זיינען

נעדיינקט אז מיר קאָנען אייך געבן
1 טאָג
באַרינונג אויב איר פאַרלאַנגט. דריי קליינינג
אין אַלע אייערע אָדער פאַרבן
37 266, PERTH DYE WORKS LTD. נ. פ. פאַרסאָני, מענעדזשער

סיס א
בלין בוירד טעקסי
טעלעפאָנירט
24 521 און 24 511

50c
איר קאָנט פאָרן פאַר
פון אירגענד וועלכן טייל פון נאָרט ענד ביז צום צענטער פון שטאָט.
הערי לייאָן, מענעדזשער

קאַלגאַרי CALGARY קאַלגאַרי

פראַדקין און שומיאַטשער
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַריס
611 גרין עקסטענדזשן בילדינג
118דעק. — אָפיס טעלעפאָנען — 1717עק.
רעז. טעלעפאָנען 7558עק—9445עק
FRADKIN & SHUMIATCHER
Barristers, Solicitors, Etc.
Calgary Alberta

באַני קאָט
אנאַנסירט, אז ער האָט דערעפנט א גראַרדזש ביזנעס אין.
409 דריטע סטריט וועסט
Phone M 3303
ספּעציאַליזירט זיך אין דזשענעראַל ריפּעירס אויף אַלע סאָרטן קאַרס.

MAC'S MACHINE SHOP
823 10th Ave., West
CALGARY, ALTA.
אַלגעמיינע מאַשין אַרבעט
עלעקטריק און אסיטילין וועלדינג
אקסי־אַסיטילין. ערשט קלאַסיקע באַרינונג
PHONE M 5052

נעמט אייערע פאָטאָס אין אונזער סטודיאָ
מיר פאַרזיכערן אייך ערשט־קלאַסיקע
Brewer Studio
איבער 20 יאָר עקספּיריענס.
114-8th Ave., E. Calgary, Alta.

WINDSOR BOWLING ALLEYS
330A 8th Ave. W.
(Under Ingratian's Shoe Store)
פאַר רעזערוואַציעס
טעלעפאָנירט 4589 עס.

ווען אין קאַלגאַרי
פאַרפאָרט אין
האָטעל נאָבל
רייטס $1.00 און העכער
באַרינונג און באַקוועמלאַכקייט אין אונזער מאָטאָ
מאָרגענרער רעסטאָראַן אין פאַרבינדונג
א "באַס" באַנענט צו יעדער צייט
H. H. ADAMS, Mgr.

ALBERTA BATTERY COMPANY
מאַנופעקטשורערס פון
איי. בי. סי. בעטעריס
סערוויס אויף אַלע סאָרטן
422-9 Ave. East M 4485

וועלוועט מאָטאָר אויל
אין ספּעציעל געמאַכט אויסצוהאַלטן מער שווערקייטן. דערפאַר שטייט עס אויס היץ און אין פערפעקט נעאָולט ביז'ן לעצטן טייל
מיר פאַרקויפן פון 5 גאַלאָן ביז א קאַר־לאָט
VELVET OIL COMPANY
W3011—1944-8 Tenth Ave., W.—W3193
CALGARY

Jensen's Transfer Co. Ltd.
רענולערע טענלאַכע באַרינונג
— קאַלגאַרי —
אַקאָטאַקס, בלעק דיימאָנד, טוירנער וועלי,
קראַספילד — קאַרסטעירס
רופט אונז בלויז אַפּ, מיר פירן אַלצדינג איבעראַל
לייוסטאַק — מאַשינען — פּראַכט און עקספּרעס
Office and Warehouse Phone M5347
323 - 11th Ave. East

מיר זיינען די איינציגע אויסשליסלאַכע מאַנופעקטשורערס פון
מאָנומענטן
אין קאַלגאַרי
איידער איר באַשליסט צו קויפן א מצבה פאַר אייערע ליבע און פייערע, קומט און זעט אונז, עס וועט זיך אייך באַצאָלן
THE McDONALD GRANITE CO. LTD.
2313 Second Street East
CALGARY
Phone M 3305 — Res. M 2130

קאַלגאַרי קאַלגאַרי
מר. הענרי זיסקינד
איז דער קאַרעספּאָנדענט און פאַרטרעטער פאַר "דאָס אידישע וואָרט" אין אייער שטאָט און אומגענט.
מיר בעטן אַלע סעקרעטאַרן פון די קאַלגאַריער אָרגאַניזאַציעס צו איבערגעבן די נייעסן און באַריכטן פון זייערע אָרגאַניזאַציעס צו מר. הענרי זיסקינד, 109 זי־בעטע עוועניו, איסט, וועלכער איז אויך באַפולמעכטיקט אָנצונעמען סובסקריפּ־שאָנס פאַר "דאָס אידישע וואָרט".
שרייבט אדער טעלעפאָנירט צו אים:
W 1733

דר. ל. רודין
913 HERALD BLDG.
טעלעפאָנירט
אָפיס, 3355 עס. רעז. 4747 עס.

פוירנעס פאַרריכט און אַריינגעשטעלט
H. L. MOORE
SHEET METAL WORKS
Rear 115-7th Ave. West
דזשענעראַל טינסמיטינג, רינוועס
Office Ph M 1424 Res. L 1984
CALGARY, ALTA.

ALICE MURDOCH
מאַנץ סקול
515 14th Ave. W.
M4131

THE PAGODA SHOP
610-1ST ST. WEST PH M9189
אויסשליסלאַכע
אָריענטאַלישע און אייראָפּיאישע אינפּאָרטירונגען
די פיינסטע מתנות צו די נידעריקסטע פּרייזן.

Academy Golf Course
(אינווייניק)
דאָס נייסטע אין גאָלף
CHAS. E. SUFFEL, Prop.
620 8th Ave. W. Penley's Academy

JACKSON'S WELDING
בלעקסמיטינג
עלעקטריק און אסעטילין וועלדינג
816 NINTH AVE., W.
Phones: M1996—S0014
CALGARY :: ALBERTA

ERNEST LUTZ
125-14th Ave, East Ph. M7636
CALGARY, ALTA.
אויסגראָבונג — שטיין אַרבעט
ציגל — קאָנקריט און לאָון אַרבעט

שאָפּ טעלעפאָן אי. 5401
GOODWIN & BOND
Res. E 5393 Res. E 5596
דזשענעראַל בלעקסמיטס
אָרגאַנמאַלע אייזנאַרבעט א. א.
805 14th St. East, Calgary, Alta.

ALF WELDING SHOP
231-7th Ave. East
PHONE M9493
אַלע סאָרטן מעטאַליק אַרבעט
צופרידנשטעלנדע אָוטאָמאַטיק אַרבעט
א ספּעציאַליטעט

מאַכט זיך גרייט פאַר דעם ווינטער
האָט יוני ווינטער אין מיטן ווינטער
דורך נוצן א
טאָרריד זאַן
שטאָלענע פוירנעס
אין אייער היים
יעדע פיטשור וואָס פאַרזיכערט מער היימישע באַקוועמלאַכקייט און א סך לייכטער צו אָפּערירן אין איינ־קאַרפּאַרירט אין דער קאָנסטרוקציע פון די דאָזיקע פוירנעס.
זעט זיי אין אונזער שאָורום.
Foulds & Booth Ltd.
Sheet Metal and Roofing Contractors
1010 12TH AVE. WEST
Phone W2887

אַלע האָבן ליב גוטע פיש
מיר האָבן די בעסטע פיש צו יעדער צייט. ניט אונז אייער נעקסטן אַרטיר.
פּרובירט
אונזערע גערויכערטע לאַקס
און געזאַלצענע הערינג
אין
Billingsgate Fish Markets
M 1089 4 Stores: M 9230
222-8th Ave. E.; 107-7th Ave. W.
835-17 Ave. W., W 1605
Sanitary Mkt, Cor. 3 St., 7 Ave. W.

קאַלגאַריער נאָטיצן

זונטאָג, דעם 15טן מאַרט, האָט דער י. ל. פּרץ אינסטיטוט דורכגעפירט א גראַנ־דיעזן קאָנצערט אין זאַל פון פּרץ שול, וואו עס איז געווען איינגעאָרדנט א רייכע פּראָגראַם. צום קאָנצערט איז געווען א גרויסער עולם. דער קאָנצערט מאַסטער יאַ־שע האַלפּערין האָט געשפּילט די אונגאַ־רישע ראַפּסאָדיע פון הונער. די טאַנץ לע־רערן פריילן מאַריסאָן איז אויפגעטראָטן אין באַלאַדן מיט אירע בעסטע טענצער. נחמה נעמערעל האָט געזונגען פאַלקס לי־דער. אידע קרעמער־דיימאַנד האָט דעקלאַ־מירט ראַסקינס 2 זאַכן; מר. א. פּראַוואַטי־נער האָט זיך אויסגעצייכנט מיט זיין הר־מאָניסטישער פאַרלעזונג. אַן איין אַקטער מיטן נאָמען "די אַקטריסע" איז זייער גע־לונגען אויפגעפירט געוואָרן פון שרה פּראַ־וואַטינער און ז. לובינסקי רעזשיסירט פון א. פּראַוואַטינער. דער עולם האָט זייער הנ־אה געהאַט, די איינאַמע איז געגאַנגען פאַר דער מלכה קאַנדיראַטן פון פּרץ שול. מר. הערי סמיט איז געווען פאַרזיצער פון אונט.

* * *

מזל טוב! א טאָכטער געבאָרן צו מר. און מרס. איזי ענגעל.

* * *

דער יונגער סימפּאַנישער אָרקעסטער פון פּרץ אינסטיטוט האָט אָפּגעהאַלטן זיין ערשטע פּראָבע אין זאַל פון פּרץ שול. 30 מיטגלידער זיינען געקומען מיט פאַרשיי־דענע אינסטרומענטן. יאַשא האַלפּערין, איז דער אָפיציעלער דיריגענט און לערער פון דעם יונגן אָרקעסטער און ווערט אָנגע־פירט פון דעם אַלגעמיינעם שטאָט קאָמי־טעט.

* * *

די מיטגלידער פון דער יונגער הדסה אָר־גאַניזאַציע וועלן אויפפירן הירשביינס "גרין מעדאַוס". מרס. בערקאָוו וועט רע־זשיסירן די פאַרשטעלונג.

* * *

דער קאַלגאַריער בשותפות'דיקער באַ־זאַר, וועלכער איז דורכגעפירט געוואָרן בשותפות פון פּרץ שול און דעם קאָמיוניטי צענטער איז באַמת געווען א רייכער דערפאָלג. די ביידע אָרגאַניזאַציעס באַ־גריסן מר. באַני גראַבערמאַן, מר. הערי סמיט, מרס. מאַריס גראַבערמאַן, און מרס. ל. פּאַפּערני אפיציעלער קאַלגאַריער מלכה. פאַר דער נוטער אָרבעט, וואָס זיי האָבן גע־טאָן שאַפנדיק $5,000 מזומן.

* * *

דער פּראָצעס אין נעריכט, וועלכער האָט זיך געצויגן 4 סעז פאַר די יונגע קאַנאַדער בחורים'לאַך, וועלכע האָבן מיט עטלאַכע חדשים צוריק דערמאָרדעט א טעקסי דרייוער, צונעמענדיק ביי אים $15 האָט זיך געענדיגט. 2 זיינען פאַראור־טיילט צו טויט־שטראָף און דער דריטער צו לעבנסלענגלאַכער געפענגניש.

א יישר כח קומט דער קאַלגאַריער פּאָ־ליציי, וועלכע האָט באַוויזן צו געפינען די חברה — איינעם אין שיקאַגאָ, איינעם אין קענזיס און דעם דריטן אין קאַנאַדע.

* * *

מרס. הערי וואָלף און טאָכטער זיינען צו גאַסט ביי אירע עלטערן מר. און מרס. מאַרקס.

* * *

די קולטור געזעלשאַפט וועט אויפפירן מיטוואָך, דעם 1טן אַפּריל, איינעם פון די שענסטע קאָנצערטן. וואָס קאַלגאַריער אידן האָבן געווען עס אין ביז איצט געזען. דער פידל קינסטלער, רימאַנאַצי, וועט שפּילן מיט א טריא אידישע מוזיק, ספּעציעל צו גרייט פאַר דעם אָוונט. די דראַמאַטישע סעקציע וועט אויפפירן א קאָמעדיע פון וועלכער דער עולם וועט באַמת הנאה האָ־בען. אַלע אָרגאַניזאַציעס זיינען געבעטן ניט צו מאַכן קיינע אונטערנעמונגען מיט־וואָך, דעם 1טן אַפּריל.

* * *

די א. צ. א. אָרגאַניזאַציע ניט אַרויס א קליינע ציטונג אין ענגליש, וואו אַלע אַקטיוויסטען וואָס ווערן אָנגעפירט אין קאַלגאַרי, וועלן זיין באַלויכטן.

* * *

מרס. זשעני בערקאָוו וועט זיין די דע־לעגאַטן פון קאָונסיל אָרגאַניזאַציע פאַר מערב קאַנאַדע. זי קריגט פרייע רייזע נאָך וואַנקאָווער צו דער קאָנפערענץ.

* * *

דער קאַלגאַריער נעזאַנגנס פאַראיין וועט אויפטרעטן אין א קאָנצערט אין חודש מאַי. עס איז מענלאַך, אַז דער נאָנצער קאַלגאַריער סימפּאַנישער אָרקעסטער זאָל אָקאָמפּאַנירן דעם כאָר צום ערשטן אויפ־טריט אין נרעוב טעאַטער.

* * *

מרס. דזש. שמעלניצקי פון עדמאָנטאָן, איז צו גאַסט אין קאַלגאַריביי איר שוועס־טער מרס. י. ענגעל.

FANNY SHUMIATCHER ZISKIN
פידל לערערן
ספּעציאַליזירט מיט אָנפאַנגער
סטודיאָ: 307 פרעזידענט אַפּאַרטמענטס
טעלעפאָן עס. 1733
307 President Apt.

גאַלאַגאַנס ברויט
איז גוטער ברויט
ווערט פאַרקויפט אין אונזערע
7 סטאָרס אין קאַלגאַרי
4 פאַר 25 סענט
דעליווערט צו אייער טיר צו 8 סענט
א לאַבן אָדער 13 פאַר $1.00
מיר נוצן ריינע ווערזשעטייבל און פּוטער פעטס אין אַלע אונזערע ברויטן און קייקס.
PHONE L1990 M9689

איך יועל איבערקוקן אייער דזשאַב און אייך געבן א פּרייז צו יעדער צייט
G. J. FITZGERALD
פּלאָמבער און גאַז פיטינג
898 9th Ave. East Phone E 5792
CALGARY

DALES
Hot Roast Chickens
4טע סטריט וועסט, אנטקעגן איטאָנס.
ביי דער סיין פון דעם גאַלדענעם האָן.

CASCADE CAFE
CALGARY and BANFF
811 CENTRE STREET
Calgary, Alta.
איינער פון די סאַמע
מאָדערנע, סאַניטאַרע און
אַפּ טו דייט רעסטאָראַנען
ספּעשל לאָנטשעאָן
40 סענט
דינערס צו צוציענדיקע פּרייזן
GEORGE ANDREWS, Mgr.

DODD'S KIDNEY PILLS
FOR ALL KIDNEY DISEASES
BACKACHE
BLADDER TROUBLES
RHEUMATISM
4087 THE P

פאַר איבער דריי פערטל יאָר הונדערט זיינען דאָר'ס קידני פּילס געווען דער אנערקענטער מיטל פאַר רוקנווייטיק, רומאַטיזם, בלאַטער טראַבלס און פּילע אנדערע קראַנקהייטן. פאַראורזאַכט דורך שלעכטע קידנים. צו באַקומען פון אַלע דילערס פאַר 50 סענט. אָדער 6 באַקסעס פאַר $2.50. אָדער דירעקט פון די דאָר'ס מעדיצין קאָ., לימיטעד, טאָראָנטאָ 2. ביים דערהאַלטן די סוטע.

- — ס'איז מיר אזוי אויסנעקומען!
- — וואָס הייסט?
- — אזוי הייסט עס . . .
- — ס'הייסט אז איר קאָנט מיר נישט דערקלערן?
- — נישט איך קאָן נישט, נאָר איך וויל נישט.
- — אין וואָס פאַר א נאַס האָט זי איבערגעלאָזט?
- — וואָס איז דער אונטערשייד?
- — ס'איז א גרויסער אונטערשייד?
- — אויב אזוי: ווייסט איר דאָך אַליין ווי איר האָט די מאַשין געפונען.
- — הייסט עס אז איר האָט זי דאָרט איבערגעלאָזט?
- — דאָרט . . .

דער דעטעקטיוו האָט פאַרצייכנט אין א ביכל דאָס, וואָס בענדזשאַמין האָט אים געענטפערט, האָט רואיק זיך ארומ־געקוקט, קיידי איז געשטאַנען צעטומלט נאָר זי האָט גאַרנישט געזאָגט. דער אַל־טער האָט בלויז געקוקט מיט טיפן שרעק.

- — זייט איר געווען לעבן דער הויז פון אייער פאָטער?
- — צו וואָס דאַרפט איר דאָס וויסן?
- — פאַר אונז איז עס זייער וויכטיק צו וויסן און אויב איר קאָנט ענטפערן אויף דעם וועלן מיר אייך זייער דאַנקבאַר זיין.

בענדזשאַמין האָט געפילט ווי קיידי הערט זיך איין. און ער האָט דעריבער נישט געקאָנט זאָגן דעם אמת און ער האָט דערפאַר געענטפערט:

- — ניין, נישט געווען.
- — איינאַנצן דאַרט נישט געווען? אפילו נישט פאַרביינענענגען.
- — איך געדיינק נישט.
- — אפילו לעבן הויז נישט געווען?
- — איך געדיינק נישט גענוי.

דער דעטעקטיוו האָט זיך צעשמייכלט, ער האָט מאָדנע א קוק געטאָן צום צוויי־טען און דער צווייטער האָט פון בוזעס אַרויסגעשלעפּט א צעקליישטע העט און ער האָט זי איבערגעגעבן צום ערשטן.

- — איז דאָס נישט אייער העט?

בענדזשאַמין האָט געגוקט די העט אין האַנט אריין. ער האָט זי באַטראַכט, ער האָט א ווײַלע געשוויגן, ער האָט גע־קוקט מיט צעטומלטע אויגן און ער האָט געענטפערט:

- — יאָ, ס'איז מיין העט.
- — וואו האָט איר זי פאַרלוירן?
- — אין נאַס זעט אויס.
- — וואו אין נאַס?
- — ווער קאָן עס געדיינקען?
- — האָ טאָיר זי נישט פאַרלוירן לעבן אייער פאָטערס הויז?
- — ס'קאָן זיין.
- — הייסט עס איז איר זייט יאָ געווען לעבן אייער פאָטערס הויז.

בענדזשאַמין איז געוואָרן צעטומלט. קיי־די האָט זיך געהאַט צוגערוקט געענטער און מיט שאַרפע אויגן און אָנגעשטרענג־טע אויערן איז זי געשטאַנען שווייגנדיק. בענדזשאַמינען האָט געגומען עקלען פון דעם דעטעקטיוס שמייכעלע און ער האָט מיט אמאָל געגומען רעדן מיט אימפּעט און אויפגערעגטקייט:

- — וואָס פאַרשט איר מיר אזוי? וואָס איינגנטלאַך ווילט איר וויסן? וואָס ווילט איר זאָל איך זאָגן? דאַרפט איר דען וויסן וועגן מיינע אינטימע און פּריוואַטע אנגעלעגנהייטן? וואָ ואיך בין געגאַנגען? וואו איך בין געשטאַנען? און אפילו זאָ־גען אייך מיט וועמען? און צוויבל וואָס?

- — זייט נישט אויפגערעגט . . . מר. וואָלף . . . צו וואָס די אויפרעגונג!
- — ווייל מיר נודעט פון אייך.
- — וואָס מיינט איר צו זאָגן מיט דעם?
- — אַלזאָ, הערט מיך אויס: אין בין געווען דאָרט לעבן הויז . . . דאָרט האָב איך פאַרלוירן מיין העט, וועלכע איר האַלט אויצן אין אייערע הענט . . . די מאַשין האָב איך געלאָזט שטיין נישט ווייט פון דאָרט . . . דערנאָך האָב איך זי נישט געפונען . . . אבער איך דער־קלער אייך קאָטעגאָריש: נישט איך האָב געהאַט בדעה צו מאַכן א פייער און ניט איך האָב דאָס פייער געמאַכט . . . און אייער טרפה'נער שמייכעלע איז דאָ אי־בעריק.
- — וואָרט א מינוט . . . וואָרט א מי־נוט . . . ס'הייסט איר ניט צו . . .
- — איך האָב שוין אַלעס געזאָגט . .
- — גוט . . . קאָנט איר מיר נישט זאָ־גען, נאָך וואָס איר זייט אהער געקומען אזוי שפּעט ביינאַכט, ווען איר זייט מיט אייער פאָטער צוקרינג שוין פון א ליי־נערער צייט?
- — דאָס וועל איך אייך נישט זאָגן און איר דאַפט עס נישט וויסן . . . איך איך האָב באַדאַרפט זיין דאָרטן אין נאַס און דאָס אַלעס . . . איך בין פאַר־ביינגענאַנגען די הויז פון מיין פאָטער.
- — וואָס הייסט ביי אייך: "פאַרבי־נעגאַנגען?"

(ווייטערעס קומט)

א פיינער פלייוואָר פאַר פיינערע געשמאַקן
סערווירט
קאַלגאַרי
דראַי
דזשינדזשער אייל
CALGARY BREWING & MALTING CO. LTD.

איב איר בויט, איז אייער קרעדיט גוט מיט אונז
איר קאָנט קויפן אויף מאָנאַטלאַכע אָפּצאָלונגען
אונזערע פּרייזן זיינען ניידעריקער
אַראַנזשירט מיט אונזער הויפּט אָפיס
200 TRADERS BUILDING
אדער יאַרד
10 AVE. 9 ST. WEST
CROWN LUMBER CO., LTD.

זינדיק בלוט

(פאָרזעצונג)

- — פאַלשטענדיק . . . ביטע זיצט.

די דעטעקטיוס האָבן זיך אַוועקגעזעצט און בענדזשאַמין האָט זיך אויף געזעצט. קיידי איז אַלץ געשטאַנען אָפּגערוקט און זי האָט געוואַרט צו זעען וואָס דאָ וועט פאָרקומען.

- — אַלזאָ, וואָס איז דער נומער פון אייער מאַשין?

בענדזשאַמין האָט אים געזאָגט.

- — ריכטיק.
- — קאָן איך זעען אייערע לייסנס?

בענדזשאַמין האָט אים דערלאַנגט די לייסנס.

און מאָרגע: בענדזשאַמין איז דוקא געווען רואיק. אזוי רואיק, ווי דאָס וואָלט נאָר מיט אים קיין שייכות ניט געהאַט. און געטראַכט האָט ער: שוין בעסער דעטעקטיוו איידער די געשריייען און די גוואַלדן פון קיידין.

- — מר. וואָלף, קאָנט איר מיר נישט זאָגן, וואו ס'איז איצט אייער מאַשין?
- — מיין מאַשין? — איך ווייס נישט.
- — וואָס הייסט איר ווייסט נישט וואו ס'איז אייער מאַשין?
- — ס'איז נאַנץ פּשוט: איך האָב זי ביינאַכט איבערגעלאָזט אין נאַס און מער נישט געפונען.
- — נאָך וואָס האָט איר זי איבערגע־לאָזן אין נאַס?

בענדזשאַמין איז דוקא געווען רואיק. אזוי רואיק, ווי דאָס וואָלט נאָר מיט אים קיין שייכות ניט געהאַט. און געטראַכט האָט ער: שוין בעסער דעטעקטיוו איידער די געשריייען און די גוואַלדן פון קיידין.

- — מר. וואָלף, קאָנט איר מיר נישט זאָגן, וואו ס'איז איצט אייער מאַשין?
- — מיין מאַשין? — איך ווייס נישט.
- — וואָס הייסט איר ווייסט נישט וואו ס'איז אייער מאַשין?
- — ס'איז נאַנץ פּשוט: איך האָב זי ביינאַכט איבערגעלאָזט אין נאַס און מער נישט געפונען.
- — נאָך וואָס האָט איר זי איבערגע־לאָזן אין נאַס?

בענדזשאַמין איז דוקא געווען רואיק. אזוי רואיק, ווי דאָס וואָלט נאָר מיט אים קיין שייכות ניט געהאַט. און געטראַכט האָט ער: שוין בעסער דעטעקטיוו איידער די געשריייען און די גוואַלדן פון קיידין.

- — מר. וואָלף, קאָנט איר מיר נישט זאָגן, וואו ס'איז איצט אייער מאַשין?
- — מיין מאַשין? — איך ווייס נישט.
- — וואָס הייסט איר ווייסט נישט וואו ס'איז אייער מאַשין?
- — ס'איז נאַנץ פּשוט: איך האָב זי ביינאַכט איבערגעלאָזט אין נאַס און מער נישט געפונען.
- — נאָך וואָס האָט איר זי איבערגע־לאָזן אין נאַס?

בענדזשאַמין איז דוקא

אייערע קליידער
געמאַכט צו אויסזעען ווי ניי
ווען
דריי קלינד
געפּרעסט
אָדער
נעפאַרבט
דורך אונזערע
פיינסטע
מעטאָדן
איר וועט זיין איבערראַשט
אויסצוגעפינען אויף וויפיל אייערע פּראָסט וועלן אויסזעען ווי ניי נאָכ־דעם ווי מיר וועלן זיי אויס־רייניקן און אויך דער פאָטער וועט אויסגעפינען. אז ער דאַרף ניט קיין נייע סוטס. סוטס וועלכע זיינען געווען צעקניטשט און באַפלעקט וועלן אייער פאַרשאַפן פאַרגעניגן מיט זייער נייעם אויסזעען נאָכדעם ווי מיר וועלן זיי אויסרייניקן.
מענערשע
סוטס און אוועראָאוטס
דריי קלינד און פּרעסט $1.00
פרויען
פלייען סיק און קלאָט דרעסעס און קאָוטס.
דריי קלינד און פּרעסט $1.00
טעלעפאָנירט 86 311 פאַר באַלדיקער באַדיינונג
Rumford's
LIMITED
Launderers — Cleaners — Dyers

THE TRADERS TRUST COMPANY
אפיציעלע אסיינים, עקזעקיוטאָרס, אדמיניסטראַטאָרס, פינאַנציעלע אגענטן
4טער פלאָר, יוניאָן טראַסט בילדינג טעלעפאָן 26 892

עסט מער
פון די דאָזיקע קאָרן סירופּס.
מער נאַרדהאַפטקייט פאַר ווייניקער געלט.
EDWARDSBURG
CROWN BRAND CORN SYRUP
BENSON'S GOLDEN SYRUP
The CANADA STARCH CO., Limited MONTREAL

MACDONALD'S Fine Cut
ZIG-ZAG
מיט זיג - זאַג סיגאַרעט פּאַפּיער צוגעלעגט

ברודער מאָרד

געכסט אינטערעסאנטער און שפּאַנענדער ראמאן

(פאָרטזעצונג)

די איינציקע שוועריקייט אין געווען דער עלעקטרישער אלארם, א מענש וועלכער האט געמאכט א גוואלד, וועז מען האט געפונען א טיר, דאס איז אבער געווען א קליינקייט דושאנסאן האט איבערגעשניטן דעם דראט פון דעם עלעקטרישן גלאק.

ער האט נאנץ ריכטיק באַרעכנט, אז אויף אזא קליינקייט וועט מען זיך ניט אומקוקן א דראט קאן צעריסן ווערן, פאר־ראסטעט ווערן און זיך איבערברעכן.

אין א האלבע שטונדע איז אפגעטאן געווארן די נאנצע ארבעט און דער שיינער דושקע איז צוריק געקומען אין ערשטע, וואו דושאנסאן האט אויף אים געווארט.

— נו, וואס הערט זיך האט דושאנסאן געפרעגט.

— עס איז אלרייט.

— דאן לאמיר גיין.

— ווי אזוי גייט מען אבער ארויס און מען זאל מיין לארם מאכן? — האט דער שיינער דושעק געפרעגט.

— דער יונגער מאן האט געווים א נאכט שליסל אין קעשענע. מיר מען "אויסלייען ביי אים דעם נאכט שליסל". האט דושאנסאן געענטפערט.

זיי האבן אנגעהויבן צו זוכן ביי אים אין די קעשענעס און האבן באלד געפונען צוויי שליסל מיט וועלכע דער יונגער ארמ־סטראנג פלעגט עפענען די טירן פון זיין הויז, וועז ער פלעגט קומען אהיים שפעט ביינאכט.

— דעם דאזיקן שליסל מוז מען אויך נאכמאכן, — האט דושאנסאן געזאגט צום שיינעם דושעק.

— איך וועל עס שוין באזארגן.

— דאן קאנען מיר גיין.

זיי האבן געלאזן דעם יונגן מאן שלאפן

איך צו פארשאפען פארגענינגען און געזונט

יעצט קענט איהר האבען אין קעללאגג'ס אלל־ברען א פארטיג־צום־עסען סירעל וואס איז אזוי טחיה'דיג ווי עס איז געווען.

קעללאגג'ס אלל־ברען איז אן אן ערך בעסער ווי געוואו'נתייפס־פארטי־רעגדע אפשיהר מיטלען. עס ריינינגט אויס די גיפטען פון קערפער, און פאר־מרוייבט קאפשטערעען, שווינדעלדיג־קייט, פארלוסט פון ענערגיע, א. ז. וו., וואס זיינען נאכפאלגען פון פארשטאָ־פונג.

עס איז גאראנטירט. צוויי עסלעפעל קעללאגג'ס אלל־ברען, ווען מען עסט עס טעגליך, וועט פארטיידען און באַ־זייטיגען ציטווייליגע און צוריקקעמ־רעגדע פארשטאָפונג. אין שארקע פעלע, געבריכיכט מיט יעדען מאָלצייט.

אלל־ברען פארזארגט אויך דעם קער־פער מיט אייזען. ביי אייזער גראַכטער און דעם רויטען־און־גרוינעם פעקעדזש. געמאכט פון קעללאגג אין לאנדאן, אנ־טעריא. קעללאגג'ס אלל־ברען איז אנ־סאלוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון טאָראָנטאָ.

Kellogg's
ALL-BRAN

איר קאנט איצט קריגן

אלערליי וואירשטן און גערויכערטע פלייש, פאסטראמאס און ווינערס

כשר לפסח

בחשגחת ועד הכשרות

אין אונטער דער פערזיכלאכער השגחה פון רבי י. י. כהנאוויטש

מיר האבן די בעסטע שמאלץ הערינג

אין מערב קאנאדע

איר קאנט ביי אונז אויך קריגן פסח'דיקע שמאלץ

Chicago Kosher Sausage Mfg. Co. Ltd.

י. אוועראבאד, איינגטימער

35g FLORA AVE. PHONE 54 015

דרייפערים געמאכט ניי

"ווען מיר האבן ווידער אנגעפאנגען האוז־קיפינג מיט א מאנאט צוריק האט איך גע־פונען, אז מיינע דרייפערים זיינען געווא־רען פארפלעקט איבער דאס איינפאקן זיי. איך האב זיי ארויסגעהאנגען אויף דער ליין, מיט דער האפענונג ארויסצונעמען די פלעקן פון זיי. איך האב זיך איינגאנצן אויף זיי פארגעסן. דער רעזולטאט איז גע־ווען, אז זיי זיינען אפגעקראכן און זיי האבן געקראגן פלעקן פון דער זון.

"איך האב געהאט גרויס צער, בין עס אין מיר איינגעפאלן דער נוטער געראנג צו פארבן זיי. איך האב זיי ערשט אפגע־פארבט אין טיף גרין, און אזוי ווי איך האב געגעבן דייאנער דאס זעען זיי איצט אויס שיין און ניי. איך האב קיינמאל פריי־ער ניט געזעען לייכטערע פארבן צו נוצן ווי דייאנער דאס. זיי גיבן די סאמע פראכטפולע קאלירן — ווען געגעבן מיר פאר קאלירן אדער פארבן — און זיי גע־מען קיינמאל ניט ארויס דאס לעבן פון קלאט אזוי ווי אנדערע פארבן טוען."

מרס. דזש. פ. ס., מאנטרעאל.

קלאסיפייד סעקשען Classified Section

ספעציעלע פרייז פאר ארויסרייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

איין מאל, 5 ס. פער "אייטס לייס"	פאר 3 מאנאטס $2.15
פאר א וואך, 20 ס "	פאר 6 מאנאטס $4.00 "
פאר א מאנאט, 75 ס "	פאר 1 יאר, $7.50 "

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

א בלאק פון 5 סוויטס, מיט עלעקטרי־שע אויוונס. רענט $100 א מאנאט. ווערט פארקויפט פאר א מארטגעדזש. פריין $4.200. א גרויסע מציאה.

א בריק בלאק פון 4 סוויטס און א סטאר, סטים היטינג, עלעקטרישע אויוונס באזונדערע באטס פאר יעדן סוויט. אויס־געפיקסט אין בעסטן קאנדישאן. אין א גו־טען לאקיישאן. רענט $150 א מאנאט. קאסט 15.000. צו פארקויפן פאר $7.500. אן אויסערגעוויינלאכער סכעם.

נעלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט. אינשורענס פאר אלערליי צוועקן. סוויטס און הייזער צו פארקויפן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 און 807 58

גאראנטירטע גענוצטע קארס

אלע סארטן און מאדעלן

אויב איר ווילט אן עכטע גוטע גענוצטע קאר צו א פאסיקן פרייז, זעט

W. J. BOTTLE
Carter-Latter Motors Ltd.
Phone 89 367 Res. 502 179

דיינינג סעט פון עכטן סאליד וואלנאט דורכאויס, קליינער בופעט, דראפ ליף טיש און פיר ביינקלאך צוצופאסן.
קאמפּלעט $125.00
וואלנאט קעניגיגע צוצופאסן .. $ 35.00
טערמינגען צוצופאסן צו אייער באקוועמלאכקייט

LESLIE'S STORAGE
85 Water St. Winnipeg

צו שליסן אן עסטייט גלענוואוד קרעסענט

זייער א צוצייענדיגע היים, סטאקא אויף האלאון טאיל, 7 רומס, הייסע לופט באַ־הייצונג, לייכטע טערמיגען. $4.600.00.

THE ROYAL TRUST COMPANY
436 Main St. 846 478

גענוגענע שמאלץ

כשר לפסח

צו פארקויפן בלילס.
369 מאינטען עווע.

8 רום פולי מאדערן הויז, אויף איינער פון די שענסטע נאסן לעבן מיין סטריט. זייער שיינע, ליכטיקע צימערן, גאראדזש פייער פלייס. פריין בלויז $4.000.

7 רום פולי מאדערן הויז, באיד עווע.. נאענט צו מיין סטריט. הארדוואוד פלארס מאדערן אויסגעלייגטע צימערן. מוז פאר קויפט ווערן פאר בלויז $3.600.

בילדינג לאטס, עטלאכע זייער גוטע לאטס אין נארט ענד. בילדס.

אויב איר ווילט א הויז, זעט

ח. פערלמאן און ג. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

קאמבינייטשן טייפרייטער דעסק און כמעט נייע אנדערוואוד שרייב מאשין, קאסט צוזאמען $150. מוז גלייך פאר־קויפט ווערן פאר $65. א ראיעלע מציאה פאר דעם וואס דארף עס. זיך ווענדן צו י. ראזין, 804 מיין סטריט.

ספעשל פרישע אייגס, בעגרייטעט, גאראנ־טירט, האלסיל און ריטייל. אויך גענוגענע שמאלץ פסח'דיקע. אלעס צו ביליקן פריי־זען ווענדן צו מר. שווארץ, 278 באראוס שטריט. טעלעפאָן 54.900.

צו פארקויפן איינע פון די בעסטע טיי־לארינג אין דריי קלייניג ביזנעס אין רע־דזשיינג. גוטער לאקיישאן אין דאון טאון דיסטריקט. מעסיקער רענט. גוט פאר $600 א מאנאט ביזנעס. גוטע אורזאך פאר פארקויפן. זיך ווענדן צו דאס אידי־שע וואָרט, באקס 4808.

אנב-אורחא

(שלוס פון זייט 1)

פון הויכע פרינציפן פאראויס, און ווענט פירן קאנאדע צו די העכסטע פרינציפעלע הויכקייטן.

מיר זיינען שטאלץ מיט קאנאדע, און מיר זיינען שטאלץ מיט אונזער פרומען, מאראל־היטנדיקן דעפיזיט ספיקער.

זאלן לייט נעמען א ביישפיל פון אונז, אז ניט מיט ברויט אליין לעבט דער מענש, — אז די נשמה איז אויף אן ענין. ארבעטסלאזע ספעציעל אויפמערקזאם!

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

טייפרייטערס
באנקראט סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד, וואודסטאק און א. וו.
T. A. WEIR
Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

היים און אפיס פורניטשור פארלאנגט פאר מומון נעלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

AACTIVE MESSENGER & TRANSFER
פורניטשור געטופט
PH. 26 062 121 ALBERT ST.

CARD READING
וואדרן אויף קארטן און פראגעס פארענט־פערט. מיר רעכענען ניט קיין באשטימטן פרייז. 252 קענעדי סטריט.

SEMO SKIN REMEDY
היילט עקזעמא, פסאריאזיס, אלע הויט קראנקהייטן. אויסרלאכער קאנסער גע־היילט. בראדאוועקס און פלעקן אורנטער־גענומען אז ווייטיקן. $1 און $2 א פלעשל. אלע כעמיל אדרעס אויסגעפילט.
די גאנצע ארבעט גאראנטירט
C. H. McDONALD, L.M.F.
252 Kennedy St. Winnipeg

M. B. MORANTZ & CO.
אינשורט מיט אונז
פייער, אוטומאביל, פלייט גלאס, באגר, עקסידענט, האלד אפ.
אינשורענס
מיט עלטסטע און סאמע ראיעלסטע קאמפּאניס.
לייף אינשורענס
סאן לייף, אשורענס קאמפּ. אף קענעדא
פערזענלאכע הלואות
קארס פינאנסירט
מ. ב. מאָרענץ און קאָ.
Office: 277 Seikirk Avenue
Phone 56 984 Res. 55 902

לערנט זיך טייפרייטן

פארזארגט זיך מיט א קאפּיע פון "טאוטש מעטאד טייפרייטער אינסטרוקטאר", א פראקטישער קורס וואס לערנט טייפינג אין א קורצער צייט. פריין 30 סענט.
H. NEWALL
220 Bannatyne Ave., Wpg.

סוטס און אווערקאוטס גענייט צום מאס. הויזן, צוצופאסן צו קאוטס און וועסטס. "מיר קאנען צופאסן צו אייערע"
DOMINION TROUSER CO.
גרעסטער אסארטמענט פון פעטערנס אין קאנאדע.
290 PORTAGE AVE. WPG, MAN.
(Over Lyceum Theatre)

סייפס — סעקאנד־הענד
אין די מייסטע סייזעס, ביליק. טערמס. אויב געוואונשן. אלע סארטן סייפס גע־עפנט און פארריכט.
CANADIAN DIEBOLD SAFE CO.
183 Notre Dame Ave.

CHESTERFIELD HOUSE
פאר טשעסטערפילד און טשערס צו נידעריקע פרייזן
סליפ קאווערס ריפּערס און איבערציאונגען אויך נעטאן פון עקספערטן
639 PORTAGE AVE.

2 טירן איסט פון שערבּרוק סטריט דזשאנדזש האר, איינגטימער טעלעפאָן 362 33

נעשעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

אפארטמענט בלאק, 8 סוויטס, יערלא־כער רענט $5.000. פרייז $25.000. וועט נעמען אין אויסבייט.

גראסערי און קאנפעקשענערי, סטאק און פיקסטשורס $500, סיילס ארום $20 א טאג. דריי ליווינג רומס.

באַרגענס אין אלע סארטן ביזנעס און פראפערטיס.

SCOTT REALTY CO. Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 044

:: צו פאַרענטן ::
FOR RENT

צו פארענטן א שיינעם דריי רום סוויט אין באלטיק אפארטמענט. מעסיקע רענט. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די", טעלעפאָן 56.668.

צו פארענטן א זעקס רום מאדערנע הויז. זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON—465 Flora Ave.

צו פאַרענטן 3 רומס מיט א באד, זייער שיינע און גרויסע רומס. אפ־סטערס. פריוואטער אריינגאנג, אין 556 סטעלא עוועניו. זיך ווענדן אין 484 פלאָרא עוועניו.

אדווערטייזט אין "דאס אידישע וואָר" — עס וועט זיך אייך באצאלן

קבלת פנים פאר
הרב הגאון ר' חיים צבי ב"ר יוסף הערסאן

מיר לאזן וויסן אלע אידן פון דער שטאט ווינניפעג בפרט און אלע קאנטרי אידן בכלל, אז אונז איז געלונגען אראפצריינגען הרב הגאון ר' חיים צבי הערסאן, אלס רב פאר דער שטאט ווינניפעג.

ווער דער ווירדיקער רב איז, איז אונז ניט נויטיק צו נעבן אונ־זער הסכמה, ווייל במקום גדולים אל תעמוד, דאדטן וואו הרב הגאון ר' רפאול מרדכי באר־שאנסקי, דער פריעריקער רב פון האמיליע, איינער פון די גרעסטע רבנים פון רוסלאנד און איצט רב הכולל פון וואשינגטאן, און אויך הרב הגאון ר' אהרן יוסף באאסס, איינער פון די גרעסטע גאונים פון רוסלאנד, און אויך הרב הגאון ר' שלמה נתן קאט־לער. דער כתבר פון בית שלמה, אויף הלכות ופיקוח על כל מסכתות הש"ס, ועל כל ספרי משניות, און אויך פון אנדערע גאונים פון וועל־כע הרב הנ"ל האט סמיכות פון זיי.

דארום פארלופן מיר

א גרויסן מאס-מיטינג
אין תלמוד תורה האָל

קארנער טשארלס און פלאָרא

מיטוואך מארט דעם 25-טן

8.30 אוונט פינקט

וואו דער ווירדיקער רב וועט זיין איינער פון די הויפט רעדנער

קומט אין צייט, ווייל אזוי גיך ווי דער זאל וועט אנגעפילט ווערן וועלן די טירן געשלאָסן ווערן

דער פאָרזיצער פון אונז וועט זיין מ. ז. טרילער

קאָלעקשאָנס ביי דער טיר

מיט גרוים דרך ארץ,

די ווינניפעגער שטאט קאָמיטע

דער סייל אין טעדמאן הארדווער קאָ. לטד.
גייט אָן!

דער אויסוואל פון אונזערע סחורות איז איצט גרעסער ווי וועז עס איז פריער. זינט מיר זיינען אין ביזנעס.

ספעשל

בוף טעלער ספעשל	10c
פלאכע גרויסע טעלער ספעשל	10c
מיר האבן 300 בעזימער מיט פינף סטרינגס. רעגולאר 50 סענט, סייל פרייז	25c

איילט זיך צו!

Tadman Hardware Co.
LIMITED
PHONE 51 167 866 MAIN STREET

מיר דעליווערן אין אלע טיילן פון שטאט.

דער זיכערסטער
פלאץ פאר דער בייבי

איז אויף

SEAMAN-KENT HARDWOOD FLOORING

אזוי לייכט צו האלטן ריין

זעט אונזערע נייע ספרינג סחורות

א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסצוקלייבן

Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

וואנצן און קאקראוטשעס

פארניכטעט. ארבעט גאראנטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

פאר א גוטן, אפעטיטנעם, היימיש־געקאכטן מאלצייט

כשר לפסח

און צו יעדער צייט קומט צו

מרס. העסטרינ־ס
Greenwich Coffee Shop
279 FORT ST.

נעקסטע טיר צו ווינניפעג טעאטער

ד ער זיכערסטער
פלאץ פאר דער בייבי

איז אויף

SEAMAN-KENT HARDWOOD FLOORING

אזוי לייכט צו האלטן ריין

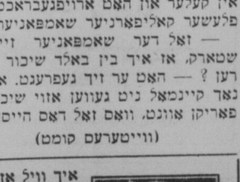

איך וויל אז איר זאלט געדיינקען אויב איר דארפט

אינשורענס

פאר פייער אוטומאביל פלייט גלאס האלד־אפ לעבנס פארזיכערונג

פאנט מיר
52 619 אדער
21 989

A. HARRIS ארעצקי

ניסל דאזנבלאט ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו מ"ס. ראזנ־בלאט, צו אלע קינדער, צו די שוועסטער און ברודער אין זייר־ער אלעמענס גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און טער פון קיין צער ניט וויסן.

ליידים אקזילערי
פון מושב זקנים

מרס. ל. סודאק, פרעזידענטן

holiday IN EUROPE THIS YEAR LOW 1931 FARES

6טער אל־קאנאדער טור

די מוזיקאלע שריינערס

טראוועל גילד טורס

אויסוואל פון דריי רייזעס אונטער דער פערשראפט פון א אייראפּיי־אישן רייזנדן מיט נרוים דערפארונג

א מוזיקאלישע דעדיקאציאונג אין זיך זעלבסט! באזונדט לענדער און שטעט וואו מוזיקאלישע געשיכטע איז געשאפן געווארן.

אן אויסוואל פון וואדרעטעט פון אינטערעסאנטע רייזעס אנגעפירט פון רייזער גרויסער טראוועל ארגא־ניזאציע. אלע אזוי נידעריק ווי אויסנאמען איינ־געשלאפן.

$245

שיפן פון דעם קאנאדער פאסיפיק פלאט פארלאזן קאנאדע רעגל־מעסיק און אפט יעדע וואך נאך לאנדאן, גלאזגאו, בעלפאסט, ליווערפול, סאוטהעמפטאן, האמבורג, שטטגארט, אנטווערפן און האמבורג

כשר'ע מאלצייטן אויף יעדער שיף

פאר אינפארמאציע זיך ווענדן צו
W. C. CASEY, Gen. Pass. Agent
C.P.R. Bldg., Main & Portage, Winnipeg, Man.

CANADIAN PACIFIC

לאָזט אונז אייך העלפן געפינען יענעם "פארבאָרגענעם צימער"

...עס איז פאראן אזעלכער אין כמעט יעדער הויז . . . א צימער וואס איז פאר־פארשוואונדן געווארן . . . ניט באמערקט ווען מען האט די פלענער געמאכט.

אפשר איז עס ערגעץ וואו אונטער'ן דאך, א־ער פאר־שטעלט אין קעלער, אדער דארט אויף דעם אויבערשטן באלקאן. אפשר רופט איר דאס ניט מער ווי "א פאר־לארענער צימער". אבער וואס איז א צימער אויב ניט א פלאץ ארומגעצויגט מיט פיר ווענט? און מיר קאנען אייך ווייזן ווי אזוי איר קאנט צופאסן די ווענט.

פאר פולע איינצעלהייטן, אפשאצונגען און א. וו., רופט אפ

WESTERN DISTRIBUTORS

The T. R. Dunn Lumber Company Ltd.
WINNIPEG, MAN.
TELEPHONE 26 097

פארקויפט ביי אלע גוטע לאמבער דילערס

INSIST ON TEN-TEST INSULATING BUILDING BOARD ACCEPT NO SUBSTITUTE